

జాతీయ | నిర్వాహకార్యములందు నిదానముగా, సజ్జ
యముగా, నిశ్చలముగా కృషిచేయుటకై యాంధ్రదేశమునం
దాశ్రమము లేపబడినది. శిద్ధరక్షప్రములను కీర్తనచేసి విక్ర
యించుటవల్ల శిద్ధరక్షప్రత్రుతక్రమమును ప్రబలత బోధించుటయును
అస్పృశ్యతానివారణమును, వద్యపాననిషేధమును, పరస్పర
మరణసాఘికవైషమ్యముల బోధించి యన్యోన్యభావము పెం
పొందించుటయును, ఈ ఆశ్రమవాసులముఖ్యసంకల్పములు. సీతా
నగరములోని కత్యాగ్రహశ్రమము, కల్లూరిలోని పితాశీని ఆ
శ్రమము, తోటపల్లిలోని కాంతిఆశ్రమము, రాజమహేంద్రవర
రములోని మానమూకరాయ నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సాధుము, మ
ఝిలపట్టణములోని రాంజీరావు దీనబంధు ఆశ్రమము-ఇవన్ని
యును పైజెప్పిన ప్రయోజనముల కద్వేగించబడిన సంస్థాపనలే
ఇవన్నియునొకేదగ్ధి గలవి కావు. ఒకేవిధాంతము సాధించు
నవియుగావు. కొన్ని యాశ్రమములు పైజెప్పిన జాతీయనిర్వాహ
కార్యక్రమములోని పెక్కుప్రయోజనములను సాధించుచున్న
వి. మిగిలిన ఆశ్రమములు ఏవో ఒకటి రెండు ప్రయోజనముల
నే నిర్వహించుచున్నవి. కొన్ని ఆశ్రమములు స్వతంత్రధారము
లు గలవి. కొన్ని ప్రభుత్వసహాయము కాశించి,
స్వీకరించుచున్నవి. కొన్ని ఆశ్రమములలో కఠిననియమములు
విధించబడియున్నవి. మఱికొన్నిటిలో అట్టివిలేవు. కాని కార్య
త్రబహ్యుద్ధరణ ప్రతము, ఉద్దేశపరదాక్షరణితాతపసప్రతము, వి
హిక సాఖ్యాశీషా నిర్ణయము-ఇట్టి యుక్తరాద్యము లీయా

పారిశ్రామికాభివృద్ధిని గూర్చియు గ్రామపుసర్పిర్కాణమును గూర్చియు ఆంధ్రులనక్రిమియై ప్రవృత్తించుచున్నాడు. ఇట్టి పరివ్యాపారసంస్థలు కొన్ని యడవయించినవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు ఆనునదియున్నట్లొంధ్ర ఇన్స్టిట్యూషన్స్ కంపెనీయనునదియును జయ క్రమముగా నిర్వహించబడుచున్నది. వారియొక్క భవిష్యదభివృద్ధికి పౌరసామర్థ్యవనాకాశములు గలవు. బెజవాడవద్ద కృష్ణా నది జతీకరితమున నెలకొల్పుబడిన స్పిన్నింగు అండ్ పేపరు మిల్సు (బట్టల తయారీతాగారము) క్రమేణ కృద్ధివందుచున్నది. కాని, రాజమహేంద్రవరములోని కాగితపు ఫ్యాక్టరీయును, మచిలీకట్టగ్రామంలోని పంచదార ఫ్యాక్టరీయును జయప్రదము కాలేదు. వివరము, కాకన్నను దేశీయపరిశ్రమాభివృద్ధికి పట్టు పడవలన నది యాంధ్రుల కృషిసంకల్పములకివినుచునటు. వారి నిరంతరచీతనల్ల నెక్కుటికైనను యానూపన వ్యాపారములు లాభకరములు కాగలవు. వికాఖిలట్టగ నాకాశ్రయనిర్మాణము పూర్తికావలసి యున్నది. మధ్యతరగతాలను తూర్పుతీరములో కలిపెడిరైలు మార్గము నిర్మాణ వగచుచున్నది. ఇది రెండును పూర్తియైతేదనే, ఆంధ్రదేశ వ్యాపారవాణిజ్యాభివృద్ధుల కనేక సౌకర్యావకాశము లేర్పడును. పునపాయదాడలపైకిని బాగుచేయుట ఆంధ్రులకు ముఖ్యసమస్యగా నున్నది. జనబాహుళ్యము గల గోదావరీకృష్ణా మండలములందలి డెల్టా భూముల జనసంకీర్ణతా సమర్థవశమున తగ్గించవలసి యున్నది. డెల్టాప్రాంతము లలోని వ్యవసాయదాడలు నైజాము రాష్ట్రమునదిను, మైసూరు సంస్థానమునదినుబోయి నేడ్యమెడగని క్రొత్తప్రజలములు చున్నదలచిన వారలై క్రొత్తప్రజలతీపినే, క్రొత్తపల్లెల కాపులై యుచునే నిలిచిపోవుచున్నాడు. గ్రామస్థులయందొక సమిష్టి భావమును గ్రామాభిమానమును కలగజేయుటకై ప్రభుత్వనియమితగ్రామ పంచాయితీయను, సహకారసంఘములను మంచినాధనములుగా నున్నవి. తూర్పుగోదావరిజిల్లాయందలి ఆలమూరు నందును తదితర ప్రదేశములందును జరుగుచున్న గ్రామపుసర్పిర్కాణప్రయత్నములు సఫలీకృతములై ప్రోత్సహకరముగనున్నవి. త్వరతోనే ఆంధ్రదేశ గ్రామపుసర్పిర్కాణ మభివృద్ధిపొందు

జీవిత సాక్ష్యమును, మంచివాద్యపాఠ లక్షణములను

అవని వైద్యుని కృషి ఫలితమున వ్యక్త మగుచున్నది. అందుచేతములోని క కజన శ్రేయో భిష్యునికర సంఘమే ఆంధ్రదేశ సమాచార సంఘాధ్యక్షాభిమానుల కాదర్యము. ఋగ్వేద హితలకారక భూతనభావ్యాంతులను, వజ్రలభ్యాంతులను ఏర్పరచి, ఆభ్యాంతులకు మూలధనమును వరపఱచి కలగజేసి రైతులకు స్వల్పవడ్డీలతో ఋణములు లభించు పదుపాదులను కలగజేసి, సామాచారం పాఠశాలనుండి రైతుల కివ్వించి రైతులకు కృషిని వాగుచేయుటనని యత్నము జరుగుచున్నది. ఆంధ్రదేశములో గల నిట్టి సంఘప్రతిష్ఠాపథము, కృష్ణాగోదావరీమండలములలోనున్న కొలదిభూతనభావ్యాంతులను భారతదేశ మంతటిలో నుత్తములని ప్రకటి గాంచినవి. కాంగ్రెసు మహాసభ తరువాత యీ సమాచారసంఘాధ్యక్షమే ధీమాలు అనభివృద్ధి నభివృద్ధి సంఖ్యాపరంగా వాకరించినది. ఇటీవల బయల్పడిన యాద్యక్షులలో నేదియో నిత్యగా వట్టణములందును కలెక్షన ప్రతిపాదనలను పురిగొల్పియుండ లేదు.

రాష్ట్ర రాధ్యులు

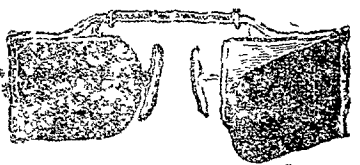
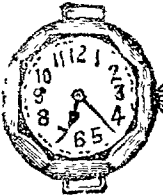
ఇవల సమాజమున యాంధ్రులకు వద్యః శ్రయోజనావస్తుగల విషయముకట్టి కలదు, అత్యప్రాంతవాసులగు రాధ్యుల జీవితశయ భావములందీ యాంధ్రోద్యమ ఫలితము తెల్లించుటనము కలిగించెనో తెలిసికొనుటయే ప్రస్తుత విషయము. ఆంధ్రుల జన్మసీమయందు సర్వతోమఖముగా కలిగిన ప్రబోధమున అన్యరాష్ట్రములం దావాసమేర్పరచుకొనిన యాంధ్రులను, తాము ఒక్కపేయనియు నేకసంతతి వారమనియు పరస్పరాభిమానము ప్రకృతిల్లి నూతనజాతీయతాస్వరూప మొకటివారికి దృష్టోచర మయ్యెను. ఈపరస్పరాంధ్యభావముదయించినతోడనే దూరదేశములైన తమపరపాలనలతో తమకు గల సంబంధము నకు హేతు వగు కీలకము నైదుంగ గోరిరి. ఈరహస్యమును రాష్ట్రోప రాధ్యులు మహారాజు మాత్రములో గ్రహించిరి. వ్యదేశమున ఆంధ్రరాష్ట్రములోనే యుండి దేశసేవాపరాధ్యులై యున్న యాంధ్రులకును, రాష్ట్రోప రాధ్యులకునుగల పరస్పరాభిమాన బంధములతో ముఖ్యమైనది. మాతృభాషయే శ్రేష్ఠమునందు తాము మాట్టుముద్దుగ నుచ్చరించినదియును, విద్యార్థులై తామధ్యసించినదియును, విద్యాంశులై తాము సాధకము చేసినదియును, పాఠశ్రేణులై సాంఘిక రాజకీయ రీతి కప్రవర్తక విషయములలో భింతుటను సాధనముగా తాముకయోగించినదియును ఈ ఆంధ్రభాషయే యని వారు గుర్తించిరి. ఆంధ్రజాతియందలి యుత్తమ గౌరవదాయక విషయ ప్రకారిత మహానిధియగు శాంధ్ర సారస్వతమునకు మాక్కు దారులై అనుభవించుట కీమాతృభాషయే పరమపాదనముని వారు గుర్తించిరి. అనేకతాల్పములనందియు తెలుగు సీమనుండి విడిపడియున్న యాంధ్రులకు మాతృభాష నవయోగించవలసిన యవసరము పరజనుగా కలగదు. కాని మాతృభాషయందుగల ప్రీతి వారికి పోలేదు. క్రీ. శ. 1070 సం॥కాలముననే బహుమార్గ దక్షిణదేశ ప్రాంతములకు ఆంధ్రులు వెళ్లి స్థిరావాసము చేర్చుచు కొనిరియు 15-వ 16-వ శతాబ్దములో విజయనగర రాజుల కాలమునందు మరికొన్ని ఆంధ్రజాతులను అచటకు వలస పోయెననియు, నేనింతకు పూర్వము వివరించి యుంటిని. అచట స్థిరావాసము చేర్చుచుకొనిన తెలుగువారు బహువిధాల ప్రాంతముల నధికసంఖ్యాకులై విస్తరించియున్నారు. మిరిప్పడు మహారాష్ట్రము ను మాట్లాడుచున్నట్లుగా అచటియాంధ్రులు అరవమునే తమ వ్యావహారిక భాషగా చేసికొనిరి. నేనచటకు వెళ్లియుండినపుడు వాతోవారు తెలుగునందే మాట్టుటించుటకు మాట్టుటపడిరి. వారిలో కొందరు విన సాంపుగా తెలుగు మాట్లాడిరి, ఆంధ్రదేశమునుండి ఉపాధ్యాయులను రప్పించుకొని తమస్వంత పాఠశాలలను నెలకొల్పి తమపిల్లలకు తెలుగుభాషను నేర్పించుచున్నారు. పాఠశాలార్థప్రాంతములకు చాలవారికల తెలుగుభాషను నేర్పికొని వరీకమాదు దానిని తమ స్వభాషగా నొనరించుటకై పాఠశాలయందు వారు తాముకాంతో సమాజేశమునకు నేకకన్నులార చూచిరి. ఆంధ్రోద్యమమునకు పంగరాష్ట్రము బర్మా మధ్యపరగణాలు వైజాము రాష్ట్రములందుగల ఆంధ్రులందునుగూడ సంఘనము కలిగినది. ఆంధ్రదేశమంతటను గ్వనించుచున్న నూతనభావానుభావముల కనుప్రతిగా తమ జాతీయాయంతరంగతంత్రుల మేళవించుటకై వారు స్వభాషాపునర్జీవన కార్యవిధానముల ననన్వీయించుచున్నారు.

బొంబాయి రాష్ట్రోపధ్యక్షులసమన్వయ—వారివిద్యావిషయము. మిరాష్ట్రీయందలి కళాశాలలందును పాఠశాలలందును, ఆంధ్రభాషాసాహిత్యపరమమున కనవగు పాఠశాలలను కలగజేసి ఆంధ్రభాషా పునర్జీవన మెట్లు చేయవలయునను విషయము మికు సంబంధించిన ముఖ్యపనులగా నున్నట్లు వాకు గోచరమైనది. వైద్యుని పాఠశాలములను లేనివత్తును మిపిల్లలు మాతృభాషా పఠనము విడనాడవలసినవారై విద్యార్థిభాషా మిడితమైన వరీక దేశభాషను నేర్చుకొనవలసినవారగుదురు. ఈవిధముగా వ్యభాషావియోగము నందలసిన దుర్దృతికై దురదృష్టవశాత్తే కలిదండ్రులయొక్కయు పిల్లలయొక్కయు ఆధారము

యిమ్మడిచలమయ్య

నైట్ టిఫిక్ ఆఫ్ షియక్, చాంద్రి చౌక్, తెనాలి.

మిక్కిలి మేలైన జేబు గడియారములు, ముంచేతి గడియారములు, టైమ్ పీసులు, గోడకు తగిలించు పెద్ద గడియారములు కూడ న్యాయమైన ధరకే యిచ్చుచున్నాము. మరియు గడియారములు సుద్రస్థిధ్వజనట్టియు, అత్యంతనిపుణత గలిగినట్టివారిచే రిపేరు చేయబడుచున్నది. ఒకసారి పరీక్షించు చూడుడు.

అన్ని విధములైన దృష్టిలోపములను పరీక్షచేసి తగిన సులోచనములను గ్యారంటీగా యివ్వగలము.

భేదముకలదు
 లిజిట్ కలము నుపయోగించి, దానికిని తక్షితర పూరుచేరులేని చాక కలములకు భేదమును గుర్తించుదు.
 మీకు సరియైనది దియే!
 నూరుకలములపై 1% తయారగుచున్నది.
 మీరు వాటిలో నేర్పరుచుకొనగలను.
 Sole representative for India,
Alfred BROOKE,
 (Eastern) Ltd.,
HARDWEAR PEN Co.

P. O. Box 375, BOMBAY.

ప్రత్యేక క్రిస్మిస్ సదుపాయము
 ఆమోఘమైన పనితనము గల అన్నిరకముల ట్రాపీలు మిక్కిలి చౌకగా దొరకు భవనము.

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్

నగర కేట:- పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగురుపూరు సిటీ.

ను మనశ్శక్తియును పరిధియట్లకన్న యూహించుట గులభము. ఆంగ్లభాషకు తోడుగా నింకొక పరభాషను పఠించవలసిన యవసరము కలిగినయెడల విద్యార్థులకతి గొప్పప్రతిబంధకమై ప్రాజ్ఞతలపును నెత్తివై కెత్తిన ట్టుండును విద్యకుగ జరిగిన దగిన భాషలపట్టికలో తెలుగు భాషను బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు చేర్చి ఆమోదించు కుండుటకు తగిన పనుధాన మేదియు నాకు కనపించుటలేదు. మినిశ్శక్తివిద్యాలయమును పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమును కన్నడ భారత దేశములోని విశ్వవిద్యాలయము లన్నియు ఆంధ్రమును పఠనీయ భాషగా నంగీకరించినవి. పంజాబురాష్ట్రములోని ఆంధ్రుల జనసంఖ్య ఒక లక్షలో నిడి కాదు, కనుక పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆంధ్రభాషాభ్యవసము నంగీకరింపకన్నను అదియొక పెద్దభాషకముకాదు. ఒకలక్ష 51 వేల ఆంధ్రులగుల యాబొంబాయి రాష్ట్రము నందు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము వారి వైఖరి సమంజసముగా లేదు. నిజమునకు ఏభాషాపఠనము నైవస విశ్వవిద్యాలయము లామోదించుటకు జనసంఖ్యాప్రమాణములతో బంధము. ఈక్రింది వివరణపట్టికను బట్టి కాశీ, అలహాబాదు, లక్నో విశ్వవిద్యాలయాధికారులు జనసంఖ్యా ప్రమాణముల వాధారముగా గ్రహించక యే ఆంధ్రము నామోదించిరి తెలియగలదు. జగ్గకు లాటిను

పోర్చుగీసు పారసీ సంస్కృతము, అవధ్ హెబ్రూ పహారీ అరబ్బీ పాలి ప్రాంచి మాగధి మున్నగు భాషలను మినిశ్శక్తివిద్యాలయమువారు నామోదించుట శ్రేయోధానముల కలనో చెప్పగలరా? ఈభాషలను మాట్లాడువారి జనసంఖ్య యాబొంబాయి రాజధానిలో నేమాత్రము కలదు. భాషాగౌరవమే ప్రధాన హేతువుగా పరిగణించ వలెను. అట్టియో తెలుగు భాష తన గౌరవమును పమర్థించుకొనగలదు. ఈభాషాసారస్వతమునకు గల యపారగ్రంథ సమదాతును చారిత్రిక విఖ్యాతియును, వద్ద సమృద్ధియును అభివృద్ధియును ఎంచినయెడల ఇతరభాషలకు ఆంధ్రభాష తీసిపోదు. కనుక బహుకాలాను గతమైన మిథాధకనుల నాలోచించి బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు సాధ్యమైనంత త్వరలో యాప్రతిబంధకమును తొలగించెదరుగాక. బొంబాయి కార్పొరేషనువారు ప్రాథమికపాఠశాలలందు తెలుగుభాషను బోధించుట కుపక్రమించుట సంతోషావహము. కనుక మీరు పట్టుపిదక గట్టిత్రయము చేసినయెడల ఏహేతుకమైన మివాదాంతమును తక్కింకల యధికారులెల్లరు మన్నించ గలరు.

ఆంధ్రమున పరిశ్రమనీయ ముగ్ధా మోక్షించిన విశ్వ విద్యాలయములు,	ఆంధ్రమునాగల ఆం ధ్రుల జనసంఖ్య.	ఆంధ్రము నామోక్షించిన విశ్వవిద్యాలయములు	అవటి ఆంధ్ర జనసంఖ్య.
1 మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము.	1,61,01,728	భారతము విశ్వవిద్యాలయము	1,88,771
2 ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.		పంజాబు ,,	260
3 మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము	9,21,468		
4 కాగపూరు ,,	1,02,095		
5 కలకత్తా ,,	24,578		
6 కాశీ హిందూ విశ్వ విద్యాలయము.	530		
7 బెల్గాం ,,			
8 బొంబే ,,			
9 గంధూరు విశ్వవిద్యాలయము	1,55,519		
10 మైసూరుబాదు (ఉస్మాన్ విద్యు) విశ్వవిద్యాలయము	60,17,341		

సాంఘికైకమత్యము

స్వదేశమునకు బహుదూరమునై చెదరి యున్న ప్రజలకు పై జెప్పిన విద్యాసౌకర్యసంస్కారమేగాక ఇంకొకటి ముఖ్యమైనా కావలసియున్నది. వారందఱును కలసి ఏకముఖముగా పనిచేయుటలసియున్నది. “సంఘభావే బలము” అను హితోపదేశము ఇతర సందర్భములందుకన్న, ఒక జాతిప్రజల బల్యసంఖ్యాకతలై చెల్లాచెదులై దూరదేశముల జిక్కియున్నపుడే ముఖ్యముగా దీక్షతో నకస్థింపదగి యున్నది. ఇట్టి సాంఘికమత్యమును పెంపొందించుటకు బొంబాయి, కల్కత్తా గౌరములందుగల మీసను జనులును, గ్రంథాలయజనులును, తిరిగిసంస్కృతయొన్నవి. బొంబాయి ఆంధ్రసమాజమును నుస్థిముగా నొనర్చి పెంపొందించుటకు కారకులలో నొకడై కొంతకాలము సమాజమున కన్యక్షుడై గౌరవము గడించిన మన యానంగు సోదరుడగు జి. లక్ష్మీనరసింహుమగారి యకాల మరణమునగుండ్లి యీ సందర్భమున సంస్మృతించుట నా విషయకరవిధియై యున్నది. వారి మరణమువలన తీరనిలోటు వాటిల్లిరితి ఆంధ్రదేశమునాడ నొక యాంధ్రరత్నమును గోల్పోయి దురవస్థయన్నది.

మనలో మనక భిన్న భావములను కల్పించెడి వాతావరణము మనలను ఆవరించునట్లగును. యీ పభాసమాజోచులు మన శ్రేయమునకే యుపకరించును. భిన్న విభావములగుల వారికి, భిన్న సారవదాయకము, భిన్న కులములకు, భిన్న మతపంథులు: ను; కలహములు పాపమున్న యిక్కామున, మన సమస్యభివృద్ధి చెడదండ కాపాడుకొనుట కైది నిలంకరబాగుత పహించినను చా. దనయే చెప్పినను. భారత దేశములో సమస్యలు కన్పించికిని సాంఘిక పునర్నిర్మాణమునది బెటేనే సాధించుటవిషయముగా నున్నది. కావున నీవిషయ మాంధ్రులకుగూడ ముఖ్యమైయున్నది. ఉద్యమ పీఠావతరము సమయముండి పారదోలవలెను. ఆంధ్రుల శక్తి దార్ఢ్యమున, సాంఘికనీతిని బాగుచేయుటకై ముందగ లాభ్య వివాహము రూపుమాపవలెను. వివాహార్థ నిషేధార్థ వయః ప్రమాణములను హెచ్చించుటకై యత్నించుచున్నవారికి మీ సహజముగాఁ జేయుకొనవలసినది నేనానింపెను ఆప్తుల కృతాదోషములు నున మొడిగట్టివాము. ఈ పాఠికమునుండి మనము విముక్తులమైననీగాని ఢిగ్గరి తున దృష్టితుదను, నాగరిక ప్రపంచజాతుల దృష్టియందును, మనకు దేశస్వాతిం త్యాగ్యులము కావాలను. కావున నీ సాంఘిక పునర్నిర్మాణకార్యమున ప్రధానముగా నెంచి వెనుకకు ద్రోసివేయకందుడుగా.

అర్థిక పునర్నిర్మాణము-ఖద్దరు-సహకార సంఘములు
 మిగతా కృషివృద్ధికి మిగుల సుగ్రహమును సూచింప
 గానిదిటో నేను నీను బొందాము రాజధానినివాడులైన యాం
 ద్రులలో కృషిజనవంశియై చాలగలవని నాకు తెలియను
 కాటి వారిసౌఖ్యవంపదలతో నాంధ్రులందరి సౌఖ్యవంపదలను
 అవిశాఖావసంబధములై యొన్నవి అర్థికసంస్కరణవిధానము
 లో రెండవవిషయములందు నాకుగల అనుభవ భూమి మిగు
 నివేదించగలను. ఇందులో నొకటి ఖద్దరుస్త్రోత్పత్తిధారణము.
 ముఖ్యముగా వేటబలచేసినకాలములో ట్రానుసిడిట్ల సొంతము
 లలో నొకట పునరుత్పాదకాన్ని జాతులవారు పనిపాటులు లేక
 యొన్నపుడు చాగ్గుచులపై నూలుతీయించి మగ్గముపై వస్త్ర
 మూ సేయించుటవల్ల వారికి జీవనోపాధినిగల్గించి వహాయము
 చేయుటకు నీలగుచున్నది. ఆంధ్రములో వలుకాపులం దీపధరి

అయ్యకొరక నచ్చినది, మహాత్ముడు "దరిద్రసారాంశం" యని నా
మకరణము చేసిన యీ ఖాదీ ముద్ర్యమును పేదసాదల బాగున కే
ముఖ్యముగా వర్తియించును. తమవలె అద్భుతకాలంబు గాక
దరిద్రులై యున్న తమ సోదరులను బాచి వారిని ధనికలంద
రను రాట్నములను చేరుగ్గతులను ప్రోత్సహించుచుండెదల వారి
దయా వాఙ్మయములను కటకశాటక మే యగును రాట్నపు
నూజను చేరుగ్గపునేరను ఆదరించుటవల్ల నిర్వాస్యపాదలై యు
న్నవారికి శాంతిపనిని గల్పించుటయేగాక, కూడుతేక ముడు
చున్న నిరుపేద కొక ముద్ద పెట్టినవారల ముగుడుము. ఆరిక సంగ
రమునందు నాకు తెలిసిన రెండవవిషయము సహకారోద్యమము.
ఈయోద్యమము దేశక్షేమదాయకమనియు, అతి నిష్పృథ్వింబు
తుగల యపకారము లపారములనియు నా కత్యంతవిశ్వాసము
కలదు. మానవులకు కాపిసిన ప్రతివిషయమును సాధించుట
కీ సహకారోద్యమ ముపకారియను మండవిశేషముతో నిర్వహిం
చినయెడల సహకారోద్యమము నిజముగ కానుధేళ పనిపించ
గలదు.

శాయకశ్యాసమానికముగింపవలసియున్నది. మనమిదివరలో సాధించి గడించిన సామర్థ్యాతిశయమును భవిష్యత్ భిన్నాధికరములను మనయంతశ్శక్తులను వర్ణించుటలో కోభస్మరమును భాగమునే చిల్చించితినినియు, మనలో కలుగును దౌర్భాగమును కష్టిపుచ్చితినినియు నాపై శారోపించదగిన దోషమునకు నేను దోసిలాగుచున్నాను. మనలో కలుగును దెలియజెప్పట కిదరులున్నాడు. ఆపవని మనకు బహులుగా వారే నిర్వర్తించగలరు. కాని, ఇరులు సదుద్దేశములై మనలగుర్చి విమర్శించినపుడు వారయెడ మనము ద్వేషభావమును బూనక వారిసదుపదేశాలాభమునే తప్పక పొందెదమని వాగ్దానముచేసి విమర్శకుల కభయపాత్ర మిచ్చెదముగాక. మనమందరమును, ఈత్యర్థములను నీ భావతన్మమందలి సోదరసంఘముల గౌరవానురాగములముగా నంచించుటకై కృషి చేయుము, నిరంతర మనుష్యులందరిని సహకారోద్యమముయొక్క అన్యోన్యశ్రేయత త్రుప్తిచేయ.

“అందరికొఱ్ఱ ఒక్కడును,
ఒక్కనికొఱ్ఱ అందరును”

ప్రాధేనరు శంకరరావుగారి

కొద్దికొద్ది గ్రాండు సర్క్సు
విజయనగరములో నేటినుండి
3 దినములువరకు మాత్రమే

పదార్థము

సింహములు, పెద్దపులులు, ఏనుగులు,
ఎలుగుబంటులు, పక్షులు మున్నగు
వాటి అద్భుతపనులు చూడతగినవి.

బి. సి. పేషెంట్స్ నాయకులు, జనరల్ మేనేజర్లు

చెన్న పురి బజారు ధరలు

1928 నా నవంబరు 30-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

విద్యమంజస్తాళం			
కుసుమ తెనాలి	,,	వ 42 కుచి	18 0 0 18 8 0
నెల్లూరి	,,	డిప్	18 8 0 14 8 7
కేర్తి	,,	డిప్	15 8 0 17.8 0
రాగుల	త. 164	జస్తా 1-3	11 0 0 12 0 0
మవుల	,,		21 0 0 24 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందుకూరి జన్నా	1-8 ర	205	18 0 0	17 0 0
పెనగలూ	11	డిబ్	15 0 0	17 0 0
పెనలూ	11	డిబ్	18 0 0	17 8 0
వినువూరి	11	డిబ్	15 8 0	17 8 0
జులవలూ	11	ర 195	10 8 0	11 8 0

3. నూనెపప్పువులు

సాఫ్ట్వేరులను బా 1-కి	,, 145 0 0	150 0 0
నెట్వర్క్ మ 1-కి	,, 14 0 0	21 0 0
వేరు సెనగలకు బా 1-కి	,, 49 0 0	50-0-0
వేరు సెనగలను బా సానుగ బా 1-కి రు	112 మిమి	కొనున 105
అనుదము బా 1-కి	97 0 0	100 0 0

చిల్లర వస్తువులు

చావకనుపు బా 1-3	100 0 0	101 0 0
కూరకనుపు ,,	75 0 0	83 0 0
పిరకకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-3	70 0 0	84 0 0
దనియాలు ,, బా 1-3	70 0 0	84 0 0
గుంటూరుపూయకట్టు నీలిమండ్ర ముఖగు 1-3	6 40,	45
కాళిచా వీపాయకట్టు ,,		50, 58
రెల్లము బా 1-3	28 0 0	49 0 0
అన్నాచక్కర అన్నా 1-3	26 2 0	26 6 0
చింతకాయ బా 1-3	35 0 0	70 0 0

ర. ఇనుము

వట్టారకం కా-1-కి	82 0 0	84 0 0
చవరం	29 0 0	85 0 0
రవ్వలడు	27 0 0	85 0 0

6. నూలు

నం 20 బెన్ని నీహం యాటి	రు	8	2	4
నం 6 ,, కట్టరి	,,	5	3	4
నం 24 ,, లాకి	,,	6	9	4
నం 20 $\frac{1}{2}$ రైల్వేస్టేజి	,,	7	4	4
నం 40 జమ్మన 10 పా	,,	11	12	4
నం 44 సాండ్	,,	6	4	4
నం 40 రాణి	,,	10	8	4
నం 4 బెన్ని మసీదు	,,	4	12	4

7. మాది

హిందూవిశ్వాచారము 1-8   పు 356 0

8. లోహములు

నండి 100 కుంబం 1-5	86 61 9 0 86 61 12
అంబాదకుంబం 1-5	" 21 9 0 21 12
పంచరశ్మి 1-5	13 5
ఇంద్రుని చా 1-5	" 28 9 0 28 9
రాశి చా 1-5	59 28 9 0 28 9

9. დასკვნა

అదే పేరు స్వీట్స్‌వలూండు అలికట్‌వూండు

Page 1-4

११   సీలీలం 1 గవి
 ११   14 కళలం
 ११   28 కళలం
 ११   50 కళలం
 ११   1 అం గుర

శక్తియు పాశ్చాత్యులచేత ఆనాటికి ప్రసిద్ధము.

Page 3

ପ୍ରକାଶକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

1 2 3

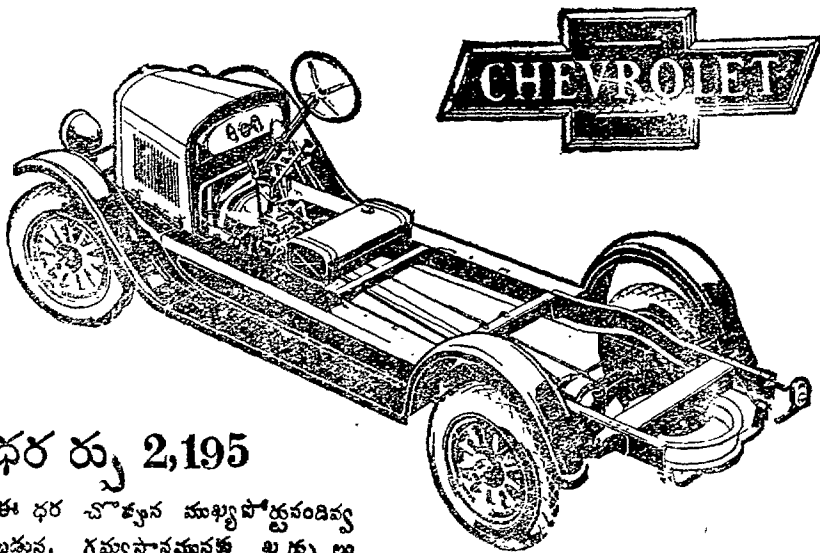
నూర్ యద్యు కేషను ఛేల్లోషిపు

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS.

నవీన అభివృద్ధికరమైన చివర్లెచట్రక్కు

నాల్గవేలమైళ్ళకు
నాలుగు గంటలలో

ధర రు 2,195

ఈ ధర చొప్పున ముఖ్యపోర్టువందివ్వబడున. గమ్యస్థానమునకు ఖర్చులు ప్రత్యేకముగా సేగును. తృప్తిచెందినట్టి వేనవేలగా ఉపయోగించినట్టి వారిచే నిరూపించబడినది. జనరల్ మోటార్స్ వారిచే అభివృద్ధి చేయబడినది. ఇప్పటికే నిస్సందేహముగా ప్రధానమైనదని ముద్రపెట్టిన చివర్లెచట్రక్కు ప్రస్తుతము అధికమైన భద్రతను, అదృశ్యము, మిశ్రమయమును చేకూర్చింది. 4 స్పీడ్స్ పార్కర్లు అతిశయము నివ్వించును—ఎక్కువ అదృశ్యము గలిగించును. కదలునట్టి భాగములు త్వరతో అటుగదు. ఎప్పుడైనను మరమ్మత్తులవసరమందీన విక్రీలి అగుదు. నాలుగు చక్రముల ప్రేరణ విక్రీలి భద్రమైనది, హెచ్చు వేగమును అదృశ్యలోనుంచ వీలు గలదు. ఎక్కువకాలము కూడుదలగును, అనేకపర్యటనములు చేయవీలుగలదు. అధిక సామానలను తీసుకొనిపోవును. చివర్లెచట్రక్కు ఎక్కువవనిని చేయుచున్నది. మీకు హెచ్చు వేగమును గడించుచున్నది. అయినను దీని నడుపుటచే గలగు ఖర్చు నిజముగా తగ్గించబడియున్నది. అభివృద్ధి చేయబడిన ఈ నవీన చివర్లెచట్రక్కును చూడుడు—ఇదివరకుండిన బ్రత్కులన్నిటికంటెను విక్రీలి విలువగలది.

“తక్కువ ధరగల జి. ఎమ్. వ. సి. వద్దలి మూలమున వాయిదాపై నులభ్యముగా వైకము చెల్లించ ఏర్పాటులు గలవు”

ఇందులో గల సామానులకు, పనితనమునకు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారిచే పూచీ నివ్వబడును.

జనరల్ మోటార్స్ ఇండియా లిమిటెడ్, బొంబాయి

చివర్లెచట్రక్కు విడిభాగములు, ఉపయోగము, ఇండియా, బర్మా, సిలోను మొదలగు ప్రదేశములందరినీ గలదు.

డీలర్లు:—

సింప్సన్ & కో లిమిటెడ్., మద్రాసు. జి. హెచ్. బూలీ & కో, బెంగళూరు.
ప్లేన్స్ అండ్ కో లిమిటెడ్., కోయంబత్తూరు.

నైమన్ సంఘబహిష్కారము

సంపూర్ణముగా హరితాశము జరుగును

లక్నో, నవంబరు 27:—అగ్రానండి వచ్చినవార్తల వలన నచ్చట సంపూర్ణముగా హరితాశము జరుగననియు బహిష్కార ప్రదర్శనము ఆపార్యముగా నడువననియు తెలియుచున్నది. నైమన్ సంఘము రాత్రివేళయందున తాజాహల్ క్యంగారమును గాంచ జేగెనరు. లక్నోకు సంఘమువారు 28 తారీఖుననో, 30 వ తారీఖుననో వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. క్రొత్తగా స్థాపించబడిన అది హిందూసంఘపక్షమున ఆహ్వాన పత్రము నిచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (ఆ. ప్రె)

నయిమనుగారి విందు

దీల్లీ, నవంబరు 27:—నర్ బాన్ నయిమనుగారు ను, సరియైన వైసరాయిగారి భవనమున నొక విందుచేసిరి. అనేకులు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

లక్నో బహిష్కారయత్నములు పూర్తియగుట

లక్నో, నవంబరు 27:—గొప్ప బహిష్కార ప్రదర్శన మునకు, సంపూర్ణముగా హరితాశమునను ప్రయత్నముల పూర్తియైనవి. ప్రజలు తమ ప్రదర్శనను చేయుటకు రైల్వేస్టేషను వద్ద ఖాళీలమును అధికారులు ప్రత్యేకించిరి. లక్నోలో సంఘమువారు నిర్వహించగల కార్యక్రమము నిశ్చయముగా తెలియదు.

సంయుక్త రాష్ట్ర కౌన్సిల్ సహాయక సంఘము

ఈ సంఘ సభ రహస్యముగా జరిగెను. సభలో చేయబడిన నిర్ణయాలను నిశ్చయముగా చెప్పటమేలనైదు, ఉత్తరప్రదేశ్ గూర్చియు లక్నోలోపుచ్చుకొన

తగిన సాక్ష్యమును గూర్చియు సభ చర్చించెనని తెలియుచున్నది. అధికారులను అనధికారులనుమాజువాడీసాక్ష్యమునిచ్చుట. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నిమ్మకాతుల ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి చర్చజరుగును ఇచ్చట మహమ్మదీయులు తక్కువగాన వారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరెదరు. కొత్తగా స్థాపించబడిన అనిత్యాంధ్రసంఘము తమ శ్రేయమును రక్షించుకొనటకు జూచును.

రాజకీయములు

రాజకీయములలో భారత ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములపై నెట్టియధికార ముండవలెననుకర్త విచారించబడును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాలనువిషయమై యభిప్రాయభేదములు లేవు. పట్టణములయందును, పల్లెటూరు(పాంశములయందును నియోజకవర్గములను విస్తరించేయట్లుగురించిమాదా అభిప్రాయభేదములేవు. ఈ విషయమై సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారిసంగు సాక్ష్యము చాలముఖ్యమైనది.

సాక్ష్య మొసంగుటకు న్యాయాధికారి

నియోజింపబడుట

అలహాబాదు, నవంబరు 27:—సంయుక్త రాష్ట్రీయ శాఖోద్యోగీయుల వక్షమున నైమనసంఘము యెదుట సాక్ష్య మొసంగుటకు అలహాబాదు సబ్జిడ్జేటు జడ్జిగారు నియోజింపబడిరి.

నత్య హరిశ్చంద్రీయము

(5-వ కూర్పు) 1-0-0

సాత్రాజితీయము (హిందూరసము) 0-12-0

(శ్రీ)కవిత్వాకాశానిధి బలిశేషల్లి లక్ష్మీకాంత కవి)

చిత్రమాధవ నాటకము

(Comedy of errors) 0-9-0

వర్తకులకు కమిషను) సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు, 5147 12, పిలాహోపు మైలాపూరు, ముదాను.

లాటరీ

5308

సోమసుందర పాఠశాల యూనియన్

కాంచీపురం (కంచి)

టికెట్: రెండే అనాటు

అమ్మనాడు కావలెను. కమిషన్ ధారావలెను

ప్రీతి ఎత్తు దినము. 81-8-29.

వ. రామస్వామిశాస్త్రి, (జె.వి.టి. రెజిస్టర్డ్ సబ్జెక్ట్)

1. నగుజోపాసన, నిర్దుజోపాసన రు. 0-3-0

2. తేవన్నక్కి, విదేహము రు. 0-4-0

3. దెబిలము (భక్తిప్రధానముగిన్న వద్దకావ్యము) రు. 0-6-0

(ఈ పుస్తకములు కావలసినవారు తక్కిందివిధముగా ముదానువలె)

5044 అన్నాది సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

కావ్యము, తక్కిదిగోబాబుబిల్లా

ప్రతిపాదనను జలపరచుచు అన్యదేవ కాశేవరరావు
గాకట్లు నుడిచిరి. కాసనపభవారియనమతి నందకుండ అధికార
వర్తమానకు తహంతపామే ప్రజలపై తన్నులపొచ్చింపయ్యిం
చుట కేవలము నిరంకశత్వముగాని మరియొకటిగాదు. జాయిం
టు పార్లమెంటరీకమిటీవారు ల్యూంగురెడన్యూ చట్ట ముండవలె
న ని ని ర్ణ యి యి చి 9 వ త్స ర ము లై న ను,
ప్రభుత్వమువారింతనకట్టి కాసనమును గావింకలేదు. ఈవిష
యమున గవన్న మెంటు రైతులస్థితికంటె జమీందారీ రైతుల
స్థితియే చాలాబాగున్నది. అచ్చట రిసెటిల్మెంటుపేరిట 30 సం
ఖికాకమా, రీవిధమునపన్నుల పొచ్చించుటకు వీలులేదు. రైతు
ల ఫలసాయములను పొచ్చించుటకు జమీందారీమైన క్రొత్త
పదుపాయముల శేర్వరచినపుడే, విచారణచేసి పన్నులను పొ
చ్చించుటకువీలుగలదు. రిసెటిల్మెంటుపేరిట నీవిధముగా తన్ను
ల పొచ్చించుటకు, ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తగానొసర్చిన పదు
పాయము లేవి? ఏవియునులేవు. కన్నపడుటలను పొచ్చించి

నను మరల సదుపాయమునకును, న జ రా నా య ను పే రి ట ప్ర భు త వ్య ము వా రు రై తు ముండి పెద్ద పెద్ద మొత్తములను మొదలుపే ననులుజేసిరి. ఇపుడు తిరిగి వస్తుల హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి యధికారము గలదో దుర్భాగ్యముగ నున్నది. గత సంవత్సరములో రిమిషను దరఖాస్తుల సంఖ్య తగ్గె ననియు, అందుచే భూములు విరిగి పండుచున్న వని భావించవలెననియు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు గానించు వాదన యొక్కతయైనను నిజవలదు. ప్రజ, తంత గోరినను అధికారము రిమిషనుల నొసగుట లేదు. అందుచే ప్రజలు విసిగి, స్వభావప్రయాస యని భావించి, రిమిషను దరఖాస్తుల పెట్టుట మానుకొనిరి. రైతులతో కలసి మెలసి తిరుగువారి కీ విషయము బాగుగ దెలియును. సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు, ప్రభుత్వ దోష్యుల విచారిం చేసేగాని, రైతుల విచారింలేదు. తమ పాతకారణములపై నాధారపడి యుండవలసినవా రగుటచే నదరుద్యోగులు, ప్రభుత్వమువారి కనకూలముగ నుండువిషయముల దెలుపుట సహజము.

కాశీకర్తారావుగారు ముగించుచు, ఏదో మామూలుగ వచ్చు నాచార మను భావముతో ప్రభుత్వమువారి వస్తుల హెచ్చించిరినియు, ఈవిధముగ హెచ్చించుట కధికారముగాని న్యాయముగాని లేదనియు నుడిచిరి.

కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు

కె. వి. ఆర్. స్వామిగారుగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, రైతుల స్థితిగతులనుగురించి, సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు దెలిసినవిషయములను బట్టియే, రైతుల స్థితి అభివృద్ధికరముగ గాక, వెనుకటికంటె చాలదు. గృహముగ నున్నదని నుడవ వచ్చునని దెలిపిరి భూమిపన్నుల హెచ్చించుటలో ప్రభుత్వమువారు తామే భూమిభూములను మునియు రైతులు కవులదార్గినియు నొకేధాంతము ననుసరించి ప్రవర్తించు చున్నట్లున్నది. అగ్గరేమున నట్టి ధృతమండి యుండవచ్చును. కాని భారతదేశమున నట్టి ధృతమొప్పుదును లేదు. రైతేభూభూములు. అతనికి సంతకము నొసగినందున ప్రభుత్వమువారు కొంతవత్తు పుచ్చుకొనుచున్నార. ఏరాచా రాజ్యమునకువచ్చినను ఏరాజ్యములయినను భూమియొక్కదును రైతులకి నే పరిగణించ బడుచున్నది. ఇదివర కీ కేము నేలిన ప్రభువులందరూ ఈవిషయమును గమనించిరి. వాదయధికారములకు మాత్రమే ఇప్పుడు కర్తవ్యుని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి, అంతకంటె ఎక్కువ హక్కులుగాని, భూస్వామ్యులగాని సంక్రమించబాదు. లాభములలో నగ భాగము ప్రభుత్వమువారు భూమిపన్నుగడిమికొనవలెనను సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వమువారువలంబించుచున్నారని దెలుపుచున్నాడు. ఈ సిద్ధాంతము ప్రకారము జూచినను ఇప్పుడు కృష్ణా, గోదావరి జిల్లా లలో పన్నుల హెచ్చించుట కే మాత్రమును అధికారములేదు. రైతుల ఆదాయమున, ఆరిక సిరియలు చాల హెచ్చెనని ఋజువుచేయుట కీ సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు చాల కష్టపడెను. కాని వారు దెలిసిన విషయములబట్టియే రైతుల స్థితి ఇదివరకుకంటె తీసిపోయినదని స్పష్టపడుచున్నది. గోదావరి జిల్లాలో రైతుల కటుంబమునకు 1 కి 6 యకరముల భూమిగలదు. కృష్ణా జిల్లాలో 7 యకరముల భూమి గలదు. అ యిదుగురేసి పనుప్పులు గల కటుంబము 6 ఎకరముల మీద గాని 7 ఎకరముల మీదగాని ఎటుల జీవింపగలదు? 25 వంటి నాటి కంటె ఇప్పుడు ఋజుముల భారము రెట్టింపు హెచ్చి పోయినని, సెటిల్మెంటు ఆఫీసరే అంగీకరించెన. భూములవలన వచ్చు ఫల సాయముకంటె, జన సంఖ్య చాల హెచ్చుచున్నదని నివేదికయు దంగీకరింపబడెను. అగుచో, ప్రజలు ఇదివరకు కంటె ధనికు లెట్లయ్యెదరు?

ఈ విషయముల నన్నిటిని విచారింపవలెను. సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు ఒక పక్షపువారి వాదననే విన్నవగాని, ప్రజల తిరుపు వాదనను గమనింపలేదు.

నర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు

నర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు, ఈ ప్రతిపాదనను తానెదుర్చుట లేదని నుడిచిరి. కాని ప్రతిపాదన వలన నెట్టి ప్రయోజనమును లేదనియు, ప్రజా ప్రతినిధు లింతవరకును రైతుల ఆరికసిరిని గురించి విచారించేసి, నగరి సందర్శముల దెలిసికొనక సమయము జాటిపోయిన తరువాత నిపుడు వచ్చి విచారణ సంఘమును గోడుల బాగుగ లేదనిరి.

బిక్కిని వేంకటరత్నముగారు.

బిక్కిని వేంకటరత్నముగారు ప్రతిపాదన బలపరచి రైతుల దుస్థితిని వర్ణించుచు నెటుల నుడిచిరి. నేనీ విషయమున మాటలాడుచున్నానంటే, రైతులగురించి మాటలాడుటకు పరిపూర్ణమైన హక్కుగలవారికే మాటలాడుచున్నారని సభ గమనింపవలెను. తరతరముల నాటినుండియు మేముభూమికి ఆధా

రముగ నమ్ముకొని జీవింతు గడుపు వ్యవసాయము. అందుచే రైతుల కష్టములును స్వాధీనములో నాకు దెలియును. పనికిట్టుకొని గ్రామములకు వెళ్లవలె నని అక్కడికి వెళ్లినతరువాత ప్రజలకు తమను గురించి నమ్మకము గలిగించుకొనుట ప్రయాస కార్యమనియు పాత్రోగారు నడిచిరి. ప్రజలకు నమ్మకము కలిగించుకొనుటకు పాత్రోగారు పడవలసిన అస్త్రమునాకలేవు. ప్రభుత్వమువారిపుడు రైతుల కగ్గర తమ ఇష్టమువచ్చిన ప్రకారము పన్నుల విధించి వసూలుచేయుచున్నారేగాని ప్రజలు ఈ పన్నుల నివ్వగలరాయన విచారణ ఏమీ లేదు. ఇట్లా పన్నులు హెచ్చించి వసూలు చేయటానికి, ప్రభుత్వమువారికి జబర్దస్తీ అప్పు తప్ప మరెయ్యక వచ్చు లేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారిదేగానికీ వచ్చినతరువాత, ప్రజలు ఆభయకు చీపురుపుల్ల పుచ్చుకొంటానికి గాదా అప్పులు చేపాడుగాని ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యదాయము భూమి పన్నును వసూలు చేయుటను గురించి అప్పుచేయలేదు. ప్రభుత్వమువారి జబర్దస్తీ ఈ విధముగా సాగి వచ్చుచుండుటక, మా రైతుల అసమర్థతయే కారణమున విషయము నాకు దెలియును. ప్రభుత్వమువారు రయితుల కేమైనా న్యాయము చెయ్యాలనే ఉద్దేశముతో వుంటే, ఈతీర్మానము లో గోరినటుల, విచారణ సంఘమును ఏర్పాటు చేయవలెను. సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు తన నివేదిక ము లో దెలిపిన విషయము లన్నిగూడ, అక్రమములు, అ బద్ధములు, అన్యాయము. సెటిల్మెంటు ఆఫీసరు నివేదికమునా వ్రే వ్రేసిన సాయ మున గా అతనికి ఏ మాత్రము దెలిసినటుల గన్నదను. తనకు తెలియకపోయినపు డాకాకానక రైతులు వచ్చి చెప్పినవిషయములు నమ్మదగినవి కావని గూడా నిర్ణయముగా కొట్టివేశారు. ఇందుకొక నిదర్శనంచూడండి. ఆఫీసరుగారు వ్యవసాయవ్యయము తంత అనునని కొందరు రైతులను ప్రశ్నించారు. య 1 కి 6 10 లనునని కొందరు 60 అనునని మరికొందరు జవాబు చెప్పారు. ఇంత లేదా ఏమిటి నాకానెన్న, పిల్లమంటలను నమ్ముటానికి పిల్లవని ఆఫీసరుగారు కొట్టివేశారు. కాని ఆ రెండు మాదా కత్తెమే. కటుంబముతో లోకాకు 20 ఘంటలు పనిచేస్తారు. చారాశ్రమకు విలువగట్టురు సామానాకాదవ్వకుంచి ఋణము తెచ్చిపెట్టిన య 10 లే వారికి లెఖ్యమ వస్తది. అందుకేవారు య 10 లనే చెప్పిరి.

ఈవిషయమును గమనింపక, య 10 లకు య 60 లకు చాలా తేడావున్నది గనుక, నమ్మరాదని తోసివేయడమేనా? ప్రభుత్వమువారు వ్యయముగా వ్యవసాయంచేయించి లెఖ్యలవేయించి య 1 కి 6 10 లేక య 60 వ్యవసాయపు ఖర్చులనునని అంగీకరించారు. కాని మాఖర్చు ఏమోగాని, మాకు య 1 కి 85 లకంటె ఎక్కువకాదు. ఇదేమిటంటే ప్రభుత్వమువారి అంచనాలో, పశువులు గడ్డిఖర్చుమాదాతేరి వున్నదన్నాడు. మా పశువులు గడ్డితినకుండా బ్రతుకుతా యట! గడ్డితినకుండా దున్నుతా యట! పోనీ ఆ మాటలంటే, ఒకగడ్డిచాడా! పశువులకు ఇతరమేక ఏమీ అక్కరలేదా? వాని నన్నిటిని రైతులు కొనుక్కొని నక్కరలేదా? ఇంకా మాట్లాడితే, డెల్టాగ్రామము లో పశువుల కింకా ఎక్కువ ఖర్చువుంది. వైశల నాల్గు నెలలలో గ్రామములలో పశువులు మేకమేయుటకు పీలుండదు. అందుచే మేకగ్రామములకు తోలవలసియుండును. కనువు 1 కి 6 10 మాపున చెల్లించి నేను నా పశువులను మెట్టగ్రామములకు తోలుచున్నాను. ఈ విధమైన పెట్టుబడులు విస్తారంగా వున్నవి. వానిని సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగారు లెఖ్యచేర్చిన లేదు.

ఇంకో విషయం ఆఫీసరుగారు నీ భూమి ఏమి పండు తోంది. భూభూములకు, ఏమికట్టుబడి ఇస్తున్నాది అని ఒక రైతునడిగారట. య 1 కి 6 పుట్టి పండుతోంది, పుట్టికట్టుబడి ఇస్తున్నానని ఆ రైతుచెప్పాడు. పుట్టి 20డితే పుట్టికట్టుబడి ఎటా ఇస్తాడు, అదర్థం వినిమాటలు నమ్మరాదని సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగారు తోసివేశాడు. భూమి తక్కువగల రైతులు పశువులమేక గడ్డికొరకు ఎంత కట్టుబడియైనా ఇచ్చి తీసుకొంటారు. అనేక కారణములచేత, హెచ్చుకట్టుబడియైనా ఇచ్చి రైతు లిరధురముల సాగుచేయుచుండు. ఈ విషయము ఆఫీసరుగారికిమీ తెలిసినట్లేదు.

ఇక రైతుల ఋణగ్రస్తతను గురించి వేతగా చెప్పనక్కరలేదు. రైతులనిసిరి ఆలోచించి, రైతులకు వ్యాయంచేయాలంటే ఈతీర్మానములో గోరినటులు, విచారణసంఘమును ఏర్పాటు చేసి విచారింపవలెను. అంతేగాని, ఏదో ఆఫీసరును, వస్తునియించి, ఆతనిచేత ఆరాతపంచాంగములు (వాయింబి, ఇవ్వకపోతే, జప్తుచేస్తాం, కేలంకేస్తాము అని జబర్దస్తీచేసి వసూలుచేస్తాం అనే వుద్దేశము ప్రభుత్వమువారు మానండి. అధికారు లీ విషయములో జరిగినూన్న అక్రమములకుల మా కడుపులు ముడుచు పోతున్నవి, అని వేంకటరత్నముగారు నుడిచిరి.

కె. ఎ. స్వామిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. సభ వారంతట ధలహారములకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

గౌ. రివిన్యూ సభ్యుని సమాధానము

విమ్మట (కెన్సెగో) చావరి జిల్లాలో రీసెటిల్మెంటునుగూర్చి విచారణ సంఘమును నియమించవలెనని శ్రీ. జె. భీమయ్య గారుపేరపొందిన తీర్మానము వై సభయందు సర్వజరిగెను. గౌ. మాన్యు బాంక్ష్యగారు (రివిన్యూసభ్యుడు) ప్రభుత్వమువారి వత్తుమన చర్యకు సమాధాన మొసంగుచు విచారణ సంఘము యొక్క అధికారము, వారు నిర్వర్తించవలసిన విధులనుగూర్చి సభ్యులెవ్వరను సూచించియుండలేదనియు, సిద్ధిత విధానములే కుండ విచారణ సంఘ నియమములు నూచించుట కదు సులభమే యనియు పల్కిరి. దేశముండు ఉత్పత్తి యగు పంటలో ప్రభుత్వమువారికి కొంతభాగమునకు హక్కు. గలదను సిద్ధాంతమువై నీరావృత్తము భూమినిను వసూలుచేయ బడుచున్నది. భూభూములకు స్థితిగతులవైసిరి యాధారపడి యుండలేదు. భూభూములకు ధనికదా నిర్దేశదా యను భేదమును ప్రభుత్వము పాటించుటలేదు. భూమియొక్క సత్తును ఫలసాయమును బట్టి వస్తు నిర్ణయంపబడుచున్నదిగాని భూమి భూములగు వారల పరిస్థితులనుబట్టిగాదు. అందుచే భూస్వామికి తన మామూలు ఖర్చుల పోగా ఫలసాయమందు తనకంత మిగులునో అనియమును విచారించుట ప్రభుత్వమున కనా జ్యోకము. సెటిల్మెంటు పనుష్యుగూర్చి కాస్త్రీయమును చట్టమేమియులేకన్నను, రీసెటిల్మెంటు ఏ నిబంధనలక్రింద గావించబడుచున్నవో అని ఎల్లరకు విశేషమై యున్నది.

సెటిల్మెంటు కాలములో భూమియందు పైగను ఫల సాయమునకు ధరలు పెరిగినవా లేదాయను విషయమే పన్నులను హెచ్చించుటయందు విచారింపబడెడి ప్రధానాంశము. అందుచే రీసెటిల్మెంటు విషయములో రైతుల ఆరికసిరిగతులంత ముఖ్యముగ విచారింపబడదగినదకావు. రైతుల ఫలసాయమునండి ప్రభుత్వమెంతపాలు గైకొనవచ్చునో యను యంతమును నిర్ణయించుటకై ఆ ప్రాంతముందలి ఆకపరిస్థితులను విచారింపుచువచ్చిరి గాని వ్యక్తులనికరాదాయమునుబట్టి పన్నును నిర్ణయంపవలయునను మాత్రమును వన్నరావృత్తి ప్రభుత్వము వా రెన్నడును అసలించియుండలేదు. ఆరికవిచారణ గావించుట కిప్పుడు సంఘమును నియమించుటవలసినగును ప్రయాజనము తెలియుటలేదు. అని పల్కిరి.

శ్రీ. సభ్యుమార్రిగారు:—రివిన్యూసభ్యుశ్రీ ప్రసంగమును విమర్శించుచు ప్రజల ఆరికసిరి తల్లున్నను ఫలసాయమును ప్రభుత్వమునకుకొంతభాగమునకుహక్కుగలదనుసిద్ధాంతమునిరాధారమునియు, ప్రస్తుతమున్న రీసెటిల్మెంటు వస్తు విధించు విధానము రైతులకు చాలాచిక్కులు గలగజేయుచున్నదనియు అధికారులుగానించు విచారణవై నాధారపడుట పీలులేదనియు కావనసభ్యులుగూడ కలసియున్న విచారణసంఘమువలన సరియగు న్యాయము జరుగగలదనియు పల్కిరి.

శ్రీ. డి. శారాయగరాజుగారు:—రివిన్యూసభ్యుని యంతవ్యాసమును తీవ్రముగ విమర్శించుచు రివిన్యూసభ్యుడు ప్రతిపాదించిన భూమిపన్ను సిద్ధాంతము 5) సంలి క్రింద అప్పటిఇండియా కార్యదర్శి కాల్సన్ బిరీప్రభువుగారు ఖండించియుండిరిని పల్కిరి.

విచారణసంఘమువారు విచారించి లేల్లనలసిన యంతములు ఆయాప్రాంతములందలి ప్రజల యాలోగ్యకరసిత్తులు ప్రజల జీవనవరీమాములు, వానికిమనక ప్రవ్వకరీమిరి మొదలగునవి ముందుగ ప్రకటించవచ్చును సెటిల్మెంటు ఉద్యోగి యెదుట ప్రజలు తమ స్థితిగతుల తెలుపుకొనవలయునను వాదన జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారితోనే ఖండింపబడినది. నివేదిక మిగుల సాంకేతికముగనున్నందున ప్రజల కర్థముగల కవా కాశములేదు. సెటిల్మెంటు ఉద్యోగి సమకూర్చిన విచారణాంశములు సమగ్రములుకావు. అని పల్కిరి.

పిదప ఉత్పాదన వోలుకుల్లుబడి ప్రతిపూలరు లేకయే ఆమోదించబడెను. పిదప సభ ముగింపబడెను.

దిర్ఘగవేద్యశాల
జీటూలెం. రమ్మ. మొండిచిక్కువ్యాధులను గ్యారంటీ ఇచ్చి కు దుర్భువున్నాము. మావి అన్నియూ క్రొత్తచిక్కుల వ్యాధిని తెలుపుము. చక్కని సలహా నిచ్చెము. "సెక్సో" ఈ మందు మొండిగ నేరియూ, చిక్కునవామేమో, అత్యుష్ణం సపుంసకత్వం. అతిమాత్రం శ్రీపురుష సర్వవృద్ధిసానవ్యాధులకును గ్యారంటీ. య 2/- మందులు పనిచేయనిచో ఖరీదునాశము. (498)

STERILITY CURED
WRITE FOR PARTICULARS WITH 4 ANNUAL STAMPS
TAMIL NADU AYURVEDIC PHARMACY, 2546
POST BOX 276 MADRAS.

రి సెటిల్ మెంటు

శాంతి

గోదావరి కృష్ణామండల ప్రజల ఆర్థిక స్థితిగూర్చి అధికారులు అనధికారులు గల కమిటీవారు బహిరంగవిచారణ నలువలయుననియు, విచారణ ముగియులోపల రి సెటిల్ మెంటు రిపోర్టుపై ఎట్టి చర్య దీసికొనగూడదనియు, భీమయ్యగారు చెప్పిన తీర్మానమును, మదరాసు శాసనసభవారి రంగీకరించుటకాడ, సెటిల్ మెంటు ఉద్యోగి యభిప్రాయముతో పలువురే కేరళ వింజలూరుని నప్పమగుచున్నది. జాయింటు కమిటీవారు సూచించి ఎంతకాలమో యయినను, యంతవరకు లాండు రివిన్యూ చట్టముల నే రాష్ట్రమువారును నిర్మించియుండలేదు. పన్నులను ఎచ్చుజేయుచో శాసనసభవారి యనుమతి బొందవలయు నను నలహా మూలద్రోయబడినది. సెటిల్ మెంటు ఉద్యోగి ఎట్టి సూచనల గావించిన, ప్రభుత్వమున కవియే ప్రమాణమగుచున్నది. లాండు రివిన్యూను పెంచవలసిన నవసరములేదని, వ్రాసిన సెటిల్ మెంటు యుద్యోగి యొక్కరును గనుపింపరు. వీరు ప్రభుత్వోద్యోగులగుటచే, ప్రభుత్వపు రాబడిని వృద్ధిచేయుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యముగాని, ప్రజల కష్టనుభములను విచారించుటగాదు. వీరు నలుపు విచారణ, నామమాత్రము. ఏ గ్రామములలో విచారణ నలిపిరి రిపోర్టు చెలువలేదు. విచారణ జరుగుచు ముందుగ నోటీసుల బంపియుండలేదు. నమగ్రమును బహిరంగమునగు విచారణనలిపియుండలేదు. కొన్ని గ్రామములను మాత్రము వీరు ప్రత్యేకించుటకు కారణమును చెలిపియుండలేదు.

సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి యాహులతో ప్రజలుగాని ప్రజానాయకులుగాని ఎంతమాత్ర మేకీ భవిష్యాలరు. సంస్కరణములను తిరిగి పరిశీలించు నమయ మరుచెంచినను లాండు రివిన్యూ చట్టము నిర్మితము గానందున సరియగు చట్ట మేర్పడువరకు పన్నులను పెంచుపద్ధతిని మానుకొనుట యవసరము. అందుకు సమ్మతించనియెడల సమగ్రముగు విచారణజరిగి చర్యపానము తేలువరకు రి సెటిల్ మెంటు ఏర్పాటులను నిలిపియుంచుట ప్రభుత్వము వారి కనీసధర్మము. బహిరంగముగు విచారణ జరుగుటకు బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు బర్డోలిలో సమ్మతించిరి. కృష్ణాగోదావరిమండలముల విషయమున మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి లేఖ సమ్మతించరాదు? లేనియెడల రయితులలో అసంతృప్తి మిక్కిలము గాకమానదు. సర్ పాత్రోగారు భీమయ్యగారి తీర్మానమునం దిమిడియున్న మితమగు కోర్కెనుగూడ నెదిరించుట విచిత్రము. మద్రాసు రాజధానియం దంతటను ఆర్థికవిచారణ జరుగవలెనని వీరు సూచించుచో వారిని వినవచ్చును. అందుకొరకు ప్రత్యేకముగ పరిగ్రహమును ప్రసాదించ

వచ్చును. అంతయుగాని రాజధానియం దంతటను విచారణ జరుగువరకు కృష్ణా గోదావరి మండలముల రయితులు బాధపడవలెనని చెలుపుట ఎట్టి సబబో తెలియదు. ఈ రెండు మండలములలో పన్నులను పెంచబోవు చున్నపుడు దేశమందంతటను ఆర్థికవిచారణ జరుగవలెనని జెప్పట, ఇంట్లు కాలుచున్నపుడు నూయిలవ్వవలెనను నలహా బోలియున్నది.

రివిన్యూ మెంబరుగారు సర్ మాన్యుబాంకు గారు భీమయ్యగారి తీర్మానమునకు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరము ఎంత నిస్సారముగ నున్నదో, చదివినంతనే తెలియగలదు. రయితుల ఆర్థికస్థితిని విచారింపవలసిన యవసరమునలే లేదని, వీరు ప్రతిపాదించుట చోద్యము. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు రయినను, కొంతవరకు ఆర్థికవిచారణ నలిపితిమని చెప్పిరిగాని, రివిన్యూ మెంబరుగారికి దాని యగత్యముకూడ కనుపింపలేదు. వీరి సలహా వైకొనినచో, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి శ్రమ నివారణ యయ్యెడిది. రయితుల నికరపు రాబడిని కనుగొనవలసిన యవసరము, సెటిల్ మెంటు యుద్యోగులకు లేదట. భాగ్యపు ధరలు పెరిగిన చాలును. రయితుల జీవితమున కవసరమగు పన్నులధరలు పెరిగిన సంగతిని విచారింప నవసరములేదు. వ్యవసాయపు ఖర్చులను పరిగణింప నవసరము లేదు. నికరదాయ మెంతయో విచారింప నక్కరలేదు. ఋణములనింగితిని కనుగొన నవసరము లేదు. రివిన్యూ మెంబరుగారి సిద్ధాంతము, జాయింటు కమిటీవారి సూచనల కెంతయు విరుద్ధముగ నున్నది. సామాన్య హేతుజ్ఞానమునకును వ్యతిరేకముగ దోచుచున్నది. రయితుల ఆర్థికస్థితిని విచారింపనిచో, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు విచారణలో బని ఏముండును? భాగ్యపుధరల రిపోర్టులు ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వమువారికి చేరుచుండును. వానినిబట్టియే, పన్నులను పెంచవచ్చును గద. ఆర్థికవిచారణ జరుగవలయు నని, పెంట్లెండు ప్రభువుగారి పరిపాలన కాలములో కోరబడెననియు, ఆకోర్కె నిరాకరింప బడెననియు రివిన్యూ మెంబరుగారు జ్ఞాపకము జేయుచున్నారు. కాని దీనికి పిమ్మటనే జాయింటు కమిటీ రిపోర్టు వెలువడి యుండెను. శాసనసభ తీర్మానమును గౌరవించి విచారణ సంఘము నేర్పరచి బహిరంగ విచారణ కేర్పాటుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కవసరమును బూనుకొనుట ధర్మము. రి సెటిల్ మెంటు రిపోర్టును ప్రజలు ప్రమాణముగ భావింపజాలరు. దానిని అమలులో పెట్టుట మిగుల నష్టహేతువగును. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును. శాసనసభ తీర్మానము గూడ నిరాకరింప బడుచో కృష్ణా గోదావరిమండలముల రయితులు తమ కర్తవ్యమును నిర్ణయించుకొనవలసి యుండును.

జవహరిలాల్ నెహ్రూ ప్రభుత్వము:

పోలీసు దౌర్జన్యము

పోలీసు దౌర్జన్యము మూలమున ప్రాణముల గోల్పోయిన లాల్ బజపతిరాయిగారి మరణమునకై దేశమంతయు సంతాపము చెలుపుచున్నది. పోలీసు దౌర్జన్యము అక్కడ ప్రజలకు నాయకులకు దగిలిన చెబ్బలు శుభదినములకు యగుటకు సందియము లేదు.

ములవారి గౌరవమునకు పాత్రులై పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారికి మింగిన పుత్రులై తమ నిష్కపట ప్రవర్తనముచేతను దేశభక్తిచేతను పూజార్హులయిన పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారు పోలీసువారి కట్టి చెబ్బలకు గురియగుచు రనువార్త ఏ భారతీయునికి ఆ గ్రహము గలిగింపకుండును? సైమను కమిషను హిందూ జీవమునకు వచ్చినఫలముగ, నాయకులు పోలీసు దౌర్జన్యమునకు పాల్పవలసి వచ్చుచున్నది. లజపతిరాయిగారికి తటస్థించిన విషయ, ఎందరు నాయకుల కింకను తటస్థింపవలసియున్నదో ఎవరు చెప్పగలరు? నాయకులు దేశమునకై ప్రాణములను సయితము అర్పించుటకు సిద్ధము గావలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. ఇందువలన, స్వరాజ్యాగమనము త్వరితపరగ నమకూరక మానదు. పవిత్రహృదయులు దేశస్వాతంత్ర్యమునకై పడుబాధలు వృధయగునా? సైమను కమిషనువారు పవిత్రనాయకుల త్యాగముల కవకాశ మిచ్చుచున్నారు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి పోతముగ తోడ్పడుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య వాంఛను బలపరచుచున్నారు. పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూగారి కన్నను, స్వరాజ్యపక్షనాయకు లగు పండిత గోవిందవల్లభ పంతులుగారు ఎక్కుడు తీవ్రమగు చెబ్బలకు లోనయిరి. పాపము ఆంగ్లో హైందవ ప్రతిక యగు ట్రైమున్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతికరమిక్కిరిపోర్చుకుగూడ చెబ్బలు తగిలెనట. నిరపరాధులగు ప్రజలును నాయకులును చెబ్బలు తినట, స్వరాజ్యోద్యమమునకు మరింత బలమొనగుచు గాని, దానిని ఊహింప జేయజాలదు. బహిష్కారసంఘమువారు లక్నోలో జరిపిన యూరేగింపును పోలీసువారు నిరోధించుటలో రసవిహారి తిహారీ, పెన్షన్లీ, గుప్త, మోహనలాల్ మున్నగు నాయకులకు బలమగు చెబ్బలు తగిలెను. పెన్షన్లీగారి శిరము రక్తమయమయ్యెను. ప్రజల నేకులకు చెబ్బలు తగిలెను. ఇట్టి సంఘటనలు ప్రజలకు త్యాగమునందును, బాధానుభవమునందును, కష్టనష్టాభ్యుదయందును, అహింసా ప్రదర్శనమునందును ఎక్కుడు శిక్షణ నొనగగలవు. సైమను కమిషనును బహిష్కరించుటకును, స్వరాజ్యమును సాధ్యమగు సంతర్భరలో సంపాదించుటకును, భారతీయులకిందువలన ప్రోత్సాహము గలుగకమానదు. సైమను కమిషనును దేశ మేటుల నిరాకరించుచున్నదో, సైమనుగా రికనయినను గ్రహించుట మేలు. సైమను కమిషనుకు తోడ్పడదలచినవారు, ఇకనయినను తమ ప్రయత్నమును మానుకొని, ఆత్మగౌరవమును, దేశగౌరవమును కాపాడుట యవసరము. సైమను కమిషనువలన రాగల లాభములు మృగ్యములని వెల్లడియగుటచే, భారతీయు లికముం దేకగ్రీవముగ బహిష్కారమును కొనసాగించుట ప్రధాన కర్తవ్యమగుచున్నది. పండిత జవహరిలాల్ నెహ్రూ ప్రభుత్వము దేశమునకు మరింత ప్రేమాన్నదలై, గౌరవపాత్రులయిరి. లజపతిరాయిగారి ఆత్మ దేశనాయకులకు గలుగు చున్న బాధలగాంచి, వారి నిశ్చయమును బలపరచుటకే తోడ్పడకమానదు. దేశమందంతటను నభల జరిపి, చెబ్బలుతినిన నాయకులను ప్రజలను అభినందించుట శ్రేయస్కరము. ఇందువలన, నాయకులయడుగుజాడలనడచి, స్వరాజ్యాగమనమునకు తోడ్పడుటకు, ప్రజలకు ఎగలేని యుత్సాహము గలుగకమానగు, లక్నోలో నాయకులకు దగిలిన చెబ్బలు శుభదినములకు యగుటకు సందియము లేదు.

స్థానికసంఘములు: నామినేషనులు

స్థానికస్వపరిపాలనసంఘములకు జరుగు నామినేషనుల కొక దారి తెన్ను గనుపించుట లేదు. ఈ కారణముచేతనే కాళేశ్వరరావుగారు తమ మ్యునిసిపాలిటీల సవరణ చట్టమునందు నామినేషనుపద్ధతిని పూర్తిగా దొలగింపవలయు నని గోరిరి. ఇది ఎంత త్వరలో జరిగిన నంత మేలు. రామనాథు జిల్లాబోర్డు వారు, తమకు అధ్యక్షు నెన్నికొను హక్కును ప్రసాదించవలయు నని, గోరియుండిరి. రామనాథు రాజాగారు చనిపోయిన పిమ్మట, మరియొకమారిట్టి తీర్మానము గావించియుండిరి. ప్రధానమంత్రిగారు బోర్డువారి కోర్కెను నఫలపరచుటకు మారుగ, తిరిగి మరియొకరిని అధ్యక్షునిగ నామినేటు జేసిరి. నిన్నటిదిన మీవిషయమై శాసనసభలో ప్రశ్నింపగ, మైనారిటీసంఘములకు ప్రాతినిధ్య మిచ్చుటకు తామటుల గావించితిమని మంత్రిగారు జవాబిచ్చిరి. నాథారు సంఘము రామనాథుజిల్లాలో మెజారిటీ సంఘమే యగుచున్నది. ఏవేమైనా మైనారిటీ సంఘములో దెలుపుటకు మంత్రిగారు పట్టికను తయారు జేసి యుండలేదు. బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతర విభాగము సామాన్యముగ గావింపబడుచున్నది. దీనిని విడనాడి బ్రాహ్మణేతరులలో ప్రతి మైనారిటీ సంఘముకొరకును ఎన్నికహక్కును మంత్రిగారు నిరాకరించెదరా? మహమ్మదీయులనుగాని క్రైస్తవులనుగాని ఆదిద్రావిడులనుగాని వీరు ఆధ్యక్షస్థానమునకు నియమించి యుండలేదు. జిల్లాబోర్డులు అధ్యక్షుల నెన్నికొనుట యవసరమై యుండ తమ కిష్టులయిన వారిని మంత్రిగారు నామినేటుజేసి ఎన్నికహక్కుకు భంగము కలిగించుట అప్రశస్తము. ఈ వారపు ఘోర్టుసెంటు జార్జి గెజెట్టులో మద్రాసు కార్పరేషనుకు ది. బి. ఓ. తణికాచలం తెట్టిగారిని మరియొకమారు సభ్యులుగ నియమించినటుల ప్రచురింపబడినది. ఎన్నికలలో నోడిపోయినవారిని పడే పడే సభ్యులుగ నియమించుటలో ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్య మేదయో తెలియకున్నది. ఎన్నికపద్ధతి పట్ల వీరికి తగిన యభిమానములేదని యూహింపవలసి వచ్చుచున్నది. నామినేషను పద్ధతి ఎంత త్వరలో అంతరించిన నంతమేలని దోచును.

కర్నాటిక్కు పేపరుమిల్లులు

కర్నాటిక్కు పేపరు మిల్లుల పట్ల ప్రభుత్వము వారింతవరకు జూపుచున్న వైఖరి, మిగుల నిరుత్సాహకరముగ నుండెను. ఇరువది లక్షలకు పైగ నున్న ఆస్తిని, నాలుగులక్షల బాకీకొరకు ప్రభుత్వమువారు అమ్మజూపుటగాని, యితరులకు ట్రాన్సుఫరుజేయ జూచుటగాని, ఏమాత్రము సమంజసముగ దోషదు. ప్రజలు నిర్వహింపదలచిన నూతన పరిశ్రమకు, లాభనష్టములనుపాటింపక సహాయము చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై నిలిచి యున్నది. దీనిని నిర్వహించుటకు మారుగ, మిల్లును కొనదలచిన యూరపియను కంపెనీ ఏజెంటుగు నట రాజనుగారికి ఆరువందలవేలదిరూపాయలను మాసమునకిచ్చి తమ ఏజెంటుగ ప్రభుత్వమువారు నియమించుట మరింత చిత్రముగదోచెను. ఇట్టి చర్యను, శాసనసభ్యులు సహేతుకముగ విమర్శించిరి. నట రాజనుగారిపని, యంత్రములను కనిపెట్టుకొనియుండుట దప్ప వేరుకాదు. ప్రభుత్వమువారి కీయవలసిన బాకీని చెల్లించి, మిల్లును నిర్వహించుటకు

వాటాదార్లు సంసిద్ధముగ నున్నారు. కాని వారికి కొంత గడువు కావలయును. అట్టి గడువు నొనగి, వాటాదార్ల ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట, ప్రభుత్వమువారి కసిన ధర్మము. శాసనసభాభిప్రాయమును గుర్తించి, అభివృద్ధి శాఖామంత్రిగారు నట రాజనుగారి నియామకమును తొలగించి, ప్రభుత్వపు షరతులను వాటాదార్లకు దెలుపుటకు, అంగీకరించుట సమంజసము గ నున్నది. వాటాదార్లు జాగరూకులై, కర్నాటిక్కు పేపరుమిల్లును పునరుద్ధరించి దానిని నిర్వహించుటకు వెంటనే సమకటేదరని నమ్మెదము.

కలకత్తా కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము : మిల్లుబట్టలు

కలకత్తా కాంగ్రెసు ప్రదర్శనమునందు, మిల్లుబట్టలను ప్రదర్శించుటకు, ఆహ్వాన సంఘపు కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు అనుజ్ఞనిచ్చినను, సామాన్యసభగూడి కద్దరును మాత్రమే ప్రదర్శింపవలయునని నిశ్చయించెను. గాంధీమహాత్ముడు, ప్రదర్శనమునందు పాల్గొనుట కిదివరకు నమ్మతింపలేదు. ఆహ్వాన సంఘమువారు అనుకూల తీర్మానము గావించుటకు, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి ప్రోత్సాహమే కారణమయ్యెను. భారతీయ మిల్లుబట్టలను ప్రత్యేకముగ ప్రోత్సాహపరుపవలసిన యవసరము లేదు. కద్దరే, చేతపుటార్థిక మోక్షమునకును, రాజకీయమోక్షమునకును గూడ తోడ్పడగలదు. కద్దరు జాతీయ చిహ్నము. దీని కెంత ప్రోత్సాహమొసగినను, అధికమనిపించుకొనదు. ఆహ్వానసంఘమువారు కద్దరును మాత్రమే ప్రదర్శించుట కేకగ్రీవముగ నంగీకరించుట, ప్రశంసార్హముగ నున్నది. ఇటుల తీర్మానించి యుండనిచో, ఆహ్వానసంఘమువారు వంగదేశ గౌరవమునకు తీరని కళంకము దెచ్చి యుండెడివారు.

సంయుక్తరాష్ట్రములు - గవర్నరు పదవి

భారతీయునికి గవర్నరు పదవిని ప్రసాదించి చాలకాలమయినది. సింహా ప్రభువుగారికి పిమ్మట, గవర్నరు పదవిని భారతీయు లెవరును పొంది యుండలేదు. తుదకు తాత్కాలిపు ఖాళీవచ్చినను, భారతీయుని కిచ్చుట మానుకొనిరి. సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుగ సర్ మాల్కాం హెయిలీగారు సెలవు బుచ్చుకొని ఇంగ్లండుకు బోవుచున్నారు. వీరి స్థానమును ఛాటర్జీ నవాబుగారు ఆక్రమింపవలసి యుండెను. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమునందు, వీరి కెక్కుడు అనుభవము గలదు. కాని, వీరి కాపడవి నీయక, వీరి కన్న జ్యూనియరుగు లాంబర్టుగారికి తాత్కాలికపు గవర్నరు హోదానిచ్చుట, ఎంత వింతయో యూహింపవచ్చును. స్వల్పవిషయములలో భారతీయులకు మేలు జరుగుట కయినను, ప్రస్తుత విధానమునందు సాధ్యపడకున్నది. భారతీయుల హక్కులు నిరాకరింపబడుచున్నవి.

నైమనుకమిషను నిర్ణయము

నైమనుకమిషనువారు నిమ్మజాతుల ప్రశ్న గూర్చి ఇదివరకే యొక నిర్ణయమునకు వచ్చిరని జేయుచు కాలిగ్రాఫ్ పత్రికా విశ్లేషకుడు తిరితివార్తనిచ్చెను. ఇతరసమస్యల గూర్చి గూడ నైమనుకమిషనువారిక నిర్ణయమునకు వచ్చినటుల డిల్లీలో జరిగిన విచారణ దెలుపుచునేయున్నది. లేబరుపక్ష

కార్యక్రమమునందు స్వయంనిర్ణయ సూత్రమును జేర్చవలయునని తీర్మానింపబడినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. లేబరుపక్షమువారి సూత్రము నంగీకరించిరేని నైమనుకమిషనుతో సంబంధమును వదులుకొనుట ముఖ్యవశ్యకము.

మెట్టూరు ప్రాజెక్టు

మెట్టూరు ప్రాజెక్టు గురించి శాసనసభోపసంఘము అనుకూలసూచనల గావించెను గాని, వానిని ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. శాసనసభ్యులు నిపుణులు గారని ఆక్షేపింపబడెను. కాని కమిటీవారి సూచనలను పొందుపరుచుచు సి. వి. వెంకట్రమణ అయ్యంగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును మదరాసు శాసనసభ వారి రామోదించిరి. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నయినను కొనసాగింతురని దోచదు.

దక్షిణాఫ్రికా: జర్నల్

జర్నల్తో దక్షిణాఫ్రికా ప్రత్యేకపు టాడంబడిక గావించుకొనుచున్నది. ఈ సంగతిని ఇంగ్లండుకు తెలిపినను ఇంగ్లండు అంగీకారమును దక్షిణాఫ్రికా బడసియుండలేదు. ఈ విషయమై కామన్సువభలో ప్రశ్నింపగ నామ్రాజ్యములో నొక భాగము నింకొక భాగము నిరోధింప జాలదని ఎమెర్సంగారు జవాబుచెప్పిరి. దీనినిబట్టి దక్షిణాఫ్రికా విదేశములతో తన యిచ్చవచ్చినరీతిని మెలగుటకు వీలుగలదని గ్రహింపవచ్చును.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము: హిందీ

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయపు సినేటువారు విద్యార్థులకు మిలిటరీశిక్షణ గలపవననను తీర్మానమును, హిందీని నేర్పవలయు నను తీర్మానమును ఆమోదించిరి. స్వదేశసంస్థానములలో హిందీని నేర్పుట కవకాశములు ఎక్కువగ గావు. ఈ యవకాశములను సంస్థానములు చెట్టునేని, హిందీ వ్యాప్తి కధికముగ తోడ్పడి, బ్రిటీషు ఇంజియాకు మార్గదర్శకములు కాగలవు.

హార్టాగుకమిటీ: యూరపియను విద్య

యూరపియను విద్యను కేంద్రశాఖగ నొసర్పవలయునని, హార్టాగు కమిటీవారియెదుట యూరపియను సాక్షులు పలుకుచున్నారు. నైమనుకమిషనువారియెదుట గూడ యిటుల ప్రతిపాదించబడెను. ఏ తీరున నయినను, మంత్రులవశమునుండి ముఖ్యశాఖలను తప్పించుటకు జరుగుచున్న ప్రయత్నమును గమనింపవచ్చును.

లాలాజీ నిధి తప్పక వసూలు

చేయవలెను

మాలవ్యాగారి యంగీకారవాక్యములు

కాశీ, నవంబరు 24 : —పండిత మదనమోహనమూర్తి వ్యాగారిట్లు ప్రకటించియున్నారు.

డాక్టరు అశ్వనీగారుచేసిన విజ్ఞాపన శీఘ్రమైనా ఆమోదించుచున్నాను. గత 50 సంవత్సరములకాలము నిరంతరము నేనా పరాయణుడై స్వార్థరహితుడై తపోవకాశియై తపశ్శాసనములన్నింటిన మహాత్మ్యవృత్తి భారతపుత్రుని సంస్మరణమై వసూలుజేయబడుచున్న యా నిధికి భారతదేశమంతటోడ్పడి భవతు భవకూర్మమనగాక ! (ఆ. క)

మదరాసువార్తలు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—రేపు ఉదయము 8-గంటలకు చాకలపేటలో వానిశ్వరీ మండలమున దైవ ప్రార్థన జరుగును.

జగన్నాథభక్తసభ:—ఈ సభవారి యాజమాన్యమున రేపుఉదయము 11 గంటలకు ఎన్నూరుప్రొల్లీకుప్పేవనకె దురుగ వాని శాస్త్రవాదము బీదలకు గానింపబడును.

మద్రాసు మహాజనసభ:— 11 శే. ఎ. ఆర్. దొరై సామి అయ్యంగారి మరణమునకై సైఫధవారు చింతించుచు వారి కటుంబమునకు తమ సాకభూరిని దెలుపుచు నొకటి ర్యానమును గానించిరి.

డాక్టరు శర్మానందగారు :— శనివారమునాడు డాక్టరు శర్మానందగారు విశ్రాంతిని బొందగోరుచున్నార. కావున ప్రేక్షకులు వారిని ఆదివారము కలిసికొనవచ్చునని మాకు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ త్యాగబ్రహ్మసభ:—ఈ సభవారి యాజమాన్యమున రేపు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు నె 180 రు తంబుచెట్టి పిడిలో ముక్కార్చుడి స్వామిశాధ అయ్యంగారు గానమొనరించెదరు. అందరు నుదితరుగ హాజరుకావచ్చును.

కృష్ణగానసభ:—ఈ సభవారి యాజమాన్యమున నెం 1 వెంకటాచలచెట్టి పిడి తిరువళ్ళీలో డిసెంబరు 2 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ఆరియకుడి రామానజ అయ్యంగారు గానము సలప మద్రాసు బాలకృష్ణ అయ్యంగారు మృదంగమును పొర్రసాగిగారు కచేరీ వాయింపెదరు.

మాంబళం ఆంధ్రసభ:— మాంబళం ఆంధ్రసభ వారి యాజమాన్యమున వసంతమండలమునందు 2 వ తేదీ ఆదివారము ఉదయం 9 గంటలకు శ్రీ జయంతి వెంకటశారాయణగారు భగవద్గీతనుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. ప్రభు డి. శబ్దరాయశర్మ గారు ఎం. ఎ. (చెసిడెన్సి కాలేజీ) అధ్యక్షత వహింప నగే కరించిరి.

మద్రాసునందు మరణసంఖ్య:—ఈనెల 24 తేదీలో అంతమైనవారమున మద్రాసులో 15 గురు కలరా, 4 గురు మళూచి, 2 గురు ఇన్ ఫుయెంజా, 2 గురు కలాఆబార్ పడిమంది ఎంటెరిక్ జ్వరము, 88 గురు వలేరియా, 48 గురు తడితర జ్వరములవలన వరణించిరి. సగటున వయికి 88 గురు చని పోయిరి.

మద్రాసులో కలబోర్లుల నవరణచట్టము:— మద్రాసులో కలబోర్లు చట్ట ప్రభుత్వసవరణ బిల్లుకు గురించి యోచించుటకు గౌ. డా॥ శుబ్దరాయన ప్రధానమంత్రిగారు 80 మంది కాసనసభ్యులు గల యొక సభను, జరుపుదురని తెలియుచున్నది. ఈసభ డిసెంబరు 12-వ తేదీని మొదలిడి మూడుదినములు జరుగును.

శ్రీభక్త విజయ కాలక్షేపములు:—డి. వేణుగోపాల రావుగారి యాదరణమున ఈ డిసెంబరు 2 తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు చింతామ్ర పేటలో స్వామి నాయకనవిధియందు నె 104 రు గృహమున శ్రీమన్ మంగళరావు భాగవతారు గారు కాలక్షేపమును జరపెదరు. అందరును ఉచితముగ హాజరు కావచ్చును.

మద్రాసు పోలీసు కమిషనరుగారి ప్రకటన:— పోలీసు కమిషనరుగారు సి. బి. కన్నెంగోపాల్ గారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గిడి గుర్రపు పండులకు బన్సులు పోర్టురైల్వే స్టేషనుకు దక్షిణమున నున్న బన్సు స్టాండుగర్ల నెండ్లి జయలదేరి పోలీసుకార్యుల, ఎస్పెక్టేడు, వై నాబహారు రోడ్డు మాంటురోడ్లల గుండా పోవును.

మద్రాసు ప్రభుత్వ ముద్రణాలయము:—యొక్క ఉద్యోగుల ఇబ్బందులనుగూర్చి డి. బి. మునిస్వామిశా

బెంగుళూరు నాగరత్న ముగారి పాటకచేరి

బెజవాడ మైలవరం హాలులో డిసెంబరు 4-వ తేదీ మంగళవారము

త్యాగరాజమందిరనిర్మాణమునకై జరుగుచు

ఆంధ్రమహాజను లాదరింప ప్రార్థితులు

యుడు, సి. సి. ఎలిరాజులనాయుడు, సి. ఎస్. రత్నపభావ తిమోదలియార్, జి. హరిశక్త్యోత్తమరావు, ఎస్. శివరాజు, సి. వసుదేవ్ ఆర్. శ్రీనివాసగార్లు మద్రాసుప్రభుత్వ హోమ్ మెంబరుగారివద్దకు మొన్న మధ్యాహ్నము రాయబారమేగిరి.

“లజపతిరాయి ఘట్టము”

నిన్న ఉదయము మైలాపూరులో నున్న కీర్త్యార్థ లాకసభను గానించి మద్రాసునందుగల నెకాధోము బీచియను ప్రదేశమునకు లజపతిరాయి ఘట్టముని పేరుపెట్టుచు నొకటి ర్యానమును గానించిరి. అని డి. కరంచై గారు నిన్న సాయంత్రము తిలకు ఘట్టమునందు జరిగిన బహిరంగ సభలో చెప్పిరి.

బహిరంగసభ:— మద్రాసుమహాజనసభ, మండల కాంగ్రెసు సంఘముల యాజమాన్యమున రేపురాత్రి 8-80 గంటలకు తిరువళ్ళీలో గంగై కొండన్ మంటవమందు బహిరంగ సభజరుపబడును. స్వారంత్ర్యపరిమితిగూర్చి ఎస్. సత్యమూర్తి సి. ఎస్. గోవిందరాజమొదలియార్, కా. శాశ్వతరావులకు యు. ఓషీర్ అసామ్యున్ సయ్యద్ గార్లు మున్నగు నాయకు లుపన్యసించెదరు. ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

రాకపోకలు:— గౌ. వి. జి. పటేలుగారు యానెల 28 తేదీరాత్రి మద్రాసునుండి బొంబాయికేగిరి. నెంట్లలస్తే వనవద్ద గౌ. సి. వి. ఎస్. నంసింహరాజు, గౌ. ఎస్. ముత్తయ్యమొదలి, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగార్, యాకుజ్ నాస్సేన్, బార్నిజోనెస్, బుర్రా సత్యశారాయణగార్లు పటేలుగారికి ఓడోలు నొసంగిరి.

సి. ఇ. పుట్టగారు నిన్నఉదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.

మాలక్ వి. సి. ఎస్. పోస్టుమాస్టర్ జనరలుగారు ఆర్. డాన్ గారు ఎస్. అర్బుడి స్వామి ఉడయూరుగారు నేటి ఉదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.

రా. బ. డా॥ కె. రాఘవేంద్ర రావుగారు నిన్న రాత్రి మంగళూరున కేగిరి. మేజర్. కె. జి. గోల్డీగారు నేటిఉదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.

డి. పి. రాయచౌదరిగారు మద్రాసు ప్రభుత్వ ఆర్టు స్కూలుల వైస్ ప్రెసిడెంటులగారు నిన్నఉదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి. ఈస్కూలుయొక్క ప్రధానోపాధ్యాయుడు, విద్యార్థులను పీకి నెంట్లలో స్టేషనులో స్వాగతమొసంగిరి. రేపు పీరు చార్జీ తీసికొనెదరు. కల్లికోట రాజాగారు నిన్న ఉదయమునకు మద్రాసు వచ్చిరి.

చౌదరిలాడ్డి మాంబలము

ఒకవిలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—(29-11-28) ఈ దినము ప్రాతఃకాలమున ఏడున్నరగంటలకు మాంబళము “చౌదరిలాడ్డి” యొక్క సభ్యులు, “ఆంధ్రాహోమ” యొక్క సభ్యులును శ్రీ లాలా లజపతిరాయ స్మారకదినమున పాటి చట్ట ఒకచో సమావేశమై ప్రార్థనగానించిరి. అటపిమ్మట యీ క్రిందితీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి.

“మానవసేవకై తన పర్యవస్థమును అర్పించి నిర్మాణమొందిన వరమపరిశ్రమనయలకు శ్రీ లజపతిరాయిగారి పుణ్య నామమును యాదినము పురణకు తెచ్చుకొనుచు శ్రీవారి స్మారకాధికి తోచినరీతి సహాయమొనర్చుటకు తీర్మానింపబడినది”

తత్తీర్మానముననుసరించి స్మారకనిధికి రూ. 14-8-0 వసూలుచేయబడి నిధిసంఘమునకు కార్యదర్శులు, కోశాధిక తిరునగు ఘోషాంధాను బిర్లాగారికి వెంటనే పంపివేయబడినది. తదనంతరము మెగ్గున నలుగురు విద్యార్థులు మాంబళము నందు తిరిగి చందాలు వసూలుచేయుటకు వెళ్లియుండిరి.

లాలాజి స్మారకనిధి

లాలాజి స్మారకనిధికి 29-వ తేదీ బీదినగలో వసూళ్లయిన మొత్తము. నగదు 21-0-0

2 బంగారు ఉంగరములు
1 కోట్లగోల్డు గండి

ఈనిధికి సొమ్ము పంపదలచినవారు వహిత్యాగాంధీ సజ్యతి ఆశ్రమమునకుగాని, సనస్యాంధానుబ్ధి కలకత్తాకుగాని, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాశ్వతరావుగారు, మద్రాసుకుగాని పంపవచ్చును. రసీదులు పంపబడును.

ఆవడియాశ్రమమున వసభోజనము:—ఈ డిసెంబరు 2 తేదీ ఆదివారమునాడు జరుగును. అచ్చట చెలువులో అనాదుడయ్యను స్నానము చేయగోరువారు శనివారమునాటి రాత్రియే బయలుదేరుట మంచిది. అనాటి సాయంత్రమునకు అచటకు వెళ్ళదలచువారికి మధ్యాహ్నము 2-25 గంటలకొక ప్రెయసు సదుపాయముగనుండును. ఐడెంటిఫికేషను పర్మిట్లేట్లను చూపినచో కస్టెషను టికెట్లు ఇవ్వబడును. కార్యక్రమము

ఉదయము 6 గంటలకు స్నానము, 7-80 కు ప్రార్థన ఫలహారము, 9-10 గంటలకు లాలాజిపతిరాయిగారి జీవిత చరిత్రాపరనము, 10-11 గంటలకు తరుఘ్నాయలందు విశ్రాంతి, 12 గంటలకు వసభోజనము, 12-2 గంటలవరకు విశ్రాంతి, మధ్యాహ్నము 2 మొదలు 3 గంటలవరకు సభ, 3 మొదలు 5 గంటలవరకు ఆటలు, 5 గంటలకు ఫలహారము.

వధ్యాహ్నము 8-80 గంటలకు 4-56 గంటలకు రాత్రి 7-5 గంటలకు తిరిగి మద్రాసునకు వచ్చుటకు రైలుబిడ్డలుగలవు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

దేశభాషామూలక విద్యావిధానము

కమిటీ సూచనలను అకెడమికు సభవారు నిరాకరించుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ నవంబరు 30:—ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు అకెడమికు కౌన్సిలువారు ఇంటరుమీడియటు తరగతియందు దేశభాషా మూలక విద్యావిధానము గూర్చి ఉపసంఘము వాన గానించిన శిఫార్సులను 16-9 ట్యూతో నిరాకరించిరి. దేశభాషాభిమానులందరు చాల నిరుత్సాహము చెందిరి.

నెల్లూరుజిల్లా నర్సవత్తు సమావేశము

నెల్లూరు పర్యవత్తు సమావేశము ఈ డిసెంబరునెల 1 తేదీ శనివారము సాయంత్రం 3 1/2 గంటలకు నెల్లూరు వర్మనెంటు ఫండాఫ్ను హాలులో జరుగును.

శ్రీయుత డా॥ పి. వరదరాజుల నాయుడుగారు (నేలం) అధ్యక్షత వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి.

రాజమండ్రి కళాశాల ప్రాత విద్యార్థుల సంఘము:—ఈసంఘ కార్యదర్శిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. రాజమండ్రి కళాశాల (ఆర్ట్స్ కాలేజీ) ప్రాతవిద్యార్థులెల్లరును తమ చిరునామాలను యీ సంఘ కార్యదర్శికి వంతుగై సని కోరుచున్నారు. రాజోపు సంవత్సరమున శీఘ్రకాలములోనే కళాశాలా దినమును ప్రాత విద్యార్థుల దినమును జరుపబడును. ఈ సంఘసభ్యులు వాని కరుణము ఒక రూపాయయు జీవితకాలము సభ్యత్వమును రూ. 50 లు. బీద విద్యార్థుల ఫండునకు విరాళములను పంపగోరువారును వెంటనే వంపవలెనని కోరుచున్నారు.

జయపూరు, నవంబరు 29:—జివాను వి. రామకృష్ణను ఐ సి. యన్. గారు ఇంకను మూడు సంవత్సరములు జయపూరు దివానుగ వనిచేయుదురు.

భారత దేశాదర్శము

కాంగ్రెసు కర్తవ్యము

నాయకుల హెచ్చరిక

మద్రాసు మహాజనసభ, మద్రాసు కాంగ్రెసు సంఘముల యాజమాన్యమున గడచిన మంగళవారము నాటి సాయంత్రము తిరువల్లిక్కేటి సముద్రతీరమున "భారత దేశాదర్శము, కాంగ్రెసు కర్తవ్యము" అను విషయమును గూర్చి, యొక బహిరంగ సభ జరుపబడినది. అసభలో శ్రీమన్ ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి, బులుసు సాంబమూర్తి, కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు వంటివారూ మాన్యుగువా రువన్యసించిరి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసము

ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు దువన్యసించుచు నీ క్రింది విధమున నుడిచిరి. కలకత్తా కాంగ్రెసు శీఘ్రకాలమున జరుగనున్నది. ఈలోపున కాంగ్రెసు కర్తవ్యమును గూర్చియు, దేశాదర్శములను గూర్చియు, తీవ్రముగ ప్రచారము సలుపవలెను. బ్రిటీషు సంబంధముగల స్వరాజ్యము కొరకు పోట్లాడుట యనగా బ్రిటీషు సంబంధము కొరకే పోట్లాడుట గాని స్వరాజ్యముకొరకు నాదని నాయభిప్రాయము. దేశాదర్శములను గురించి నేను ఎవరితోడను రాజీపడక. కాంగ్రెసుయొక్క సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శమునకు వ్యతిరేకముగ బహిరంగసభల మూలమునను పత్రికల మూలమునను ప్రచారము జరుగుచున్నది. స్వాతంత్ర్యమున్నచో దౌర్జన్యము మూలమున నడివచ్చుననియు అందుచే స్వాతంత్ర్యవాదులు దౌర్జన్యచూర్ణము నవలంబింపవలయుననియు కొందరు చెప్పుచున్నారు. మనదేశమున కాంగ్రెసుసంస్థ యొక్కటి మాత్రము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాదర్శమును గోరుచున్నది. కావున ఆయాదర్శమును నిడదాడక దానికొరకు పోటుపడుటయే కాంగ్రెసువారి కర్తవ్యము. కొందరు తమ యాదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే కాని అధినీతే స్వాతంత్ర్యమునకుకూడ తాము అంగీకరించు చున్నామని చెప్పుట విచార కరమైనదంగతి. సాంఘిక సమస్యలు మెజారిటీ వచ్చిన వారి కందరికి వోటునో సగు వా క్కని యుట, స్వదేశ సంస్థానములు యీ మాడు విషయములతోను నెహ్రూనివేషికయొక్క విలువ అమూల్యమైనది. ఢిల్లీలో జరిగిన అ. భా. కాంగ్రెసు కమిటీయొక్క తీర్మానము మిక్కిలి సంశ్లేషికరణముగనున్నది. బ్రిటీషు సంబంధము పూర్తిగ పోయిన గాని మనకు నిజమగు స్వాతంత్ర్యము కలుగజాలదు. ఆంధ్రదేశము తెల్లగుడు కలకత్తా కాంగ్రెసులో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శమునే బలపరచుటకు సంసిద్ధులైయున్నారు. తమిళనాడు ప్రజలకూడ అట్లే చేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను. వంగరాష్ట్ర ప్రతినిధులకూడ ఈ యాదర్శమునే బలపరచెద రనుటకు సందియములేదు. ఈ కారణాలతో దేశభక్తాగ్రేసరుడగు డా॥ కట్టాభిషేకారామయ్యగారు ముందరకు వచ్చుటచే నాకు మిక్కిలి సంతోషముగ నున్నది.

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము సాధ్యమగునా అని కొందరడుగుచున్నారు. ఆయాదర్శమునను నమ్మకముగలవారికిని, దాని కొరకు పోటుపడువారికిని అది సాధ్యమగును. కాని అధినీతేన స్వాతంత్ర్యవాదులకు అది సాధ్యము. కానేరదు. భారతదేశాదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే యనియు, కలకత్తా కాంగ్రెసు ఈ యాదర్శమునే బలపరచుననియు, తమిళనాడు ప్రజలు యీ యాదర్శమునే బలపరచవలసినదనియు ఇంకొకసారి నేను హెచ్చరించుచున్నాను. అని అధ్యక్షులు విరమించిరి.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు

స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకను అధినీతేన స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమునకును మధ్య వివాదము పెద్దపెరుగుట నాకాశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. నీ ప్రదేశము అధికారముక్రింది నందుట కన్నదైన నేదేలేనై నను అంగీకరించెనా? తమ దేశమునందు తమకు సంపూర్ణ అధికారము నెవరు ఇచ్చగించు? భారత దేశము విదేశీశక్తుల స్వీకారమున నుండుటకు గోరునా? స్వాతంత్ర్య ఆదర్శమును గూర్చి యుపన్యాసములను చెప్పుటయే గాక గ్రామగ్రామమునందు నీ ప్రచారమొనరించి ప్రజలకు దీనిని గురించి ప్రబోధమును సలుపవలెనని సాంబమూర్తిగారు చెప్పిరి.

కె. ఎ. నాగేశ్వరరావుగారు

నేను ఇప్పుట నువన్యసించిన యుపన్యాసముల అభిప్రాయములతో సంతోషించుచున్నాను. భారత దేశాదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము తప్పలేదు.

దక్షిణ ఇండియా సంఘసంస్కర్తల సభ

అధ్యక్షులగు ఇ. వి. రామస్వామినాయకరుగారు మధ్య కూర్చొనియున్నారు. వారివక్తను వేచు పాండలేగారి నతి గలదు. [పి. ఎం. ఎ.]

గర్భాధానవయోనిర్ణయసంఘసభ్యులు. అధ్యక్షులగు సర్ మోహోపాధ్యాయ జోషిగారు మధ్య కూర్చొనియున్నారు. వారియెడమవక్త శ్రీమతి బ్రజలాలు నెహ్రూగారు, ధీవరను సత్యేంద్ర చంద్ర మిత్ర ఎం. ఎల్. ఎ. గారు గలరు. (పి. ఎం. ఎ.)

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు విదేశయాత్ర ముగించుకొని వచ్చినపుడు సెంట్రలు స్టేషను వద్ద సన్మానము. (పి. ఎం. ఎ.)

కాదు. ఈవిషయమున దేశమునందు తీవ్రముగ ప్రచారమును సలిపి ప్రజాప్రబోధమును గావించుట మిక్కిలియవసరము అని నాగేశ్వరరావువంటివారూ నుడిచిరి.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు దువన్యసించుచు కలకత్తాకాంగ్రెసు

నులో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యతీర్మానము మరల నామోదించబడుననియు, ఆంధ్రతమిళరాష్ట్రముల ప్రతినిధులు దానినే బలపరచవలెననియు నుడిచిరి.

పిమ్మట సి. ఎన్. ఉత్తరంగమొదలియారు, డి. శర్మ

గారు మాట్లాడినవిదప సభ ముగిసెను.

లక్ష్మీ వైమన్ సంఘ బహిష్కార ప్రదర్శనము

నాయకులకు రెండుసార్లు దెబ్బలు తగులుట

జవహర్లాల్ గారి నుకుమారహస్తములు రక్షమయ మగుట

మోతీలాల్ గారి యాగమనము

(శ్రీ ప్రెస్, తిరిచివార్త)

అజహాదు, నవంబరు 29:—పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారినిండి తెలివైన ద్వారా యీ వార్త తెలియబడినది:—

అమీను డౌలాపాక్షలో సాయంత్రము 5 గంటలకు లాలా లజపతిరాయగారి మరణమునకై వివాదము దెబ్బలకు గొప్పపథి జరిగెను. అజహాదున అంతకు పూర్వము మరీయొక పథి జరిగియుండెను. ఈ పథియైన తరువాత పథికులు అమీను డౌలాపాక్షలో జరుగ నున్న పథి కు బోవ సంకల్పించుకొనిరి బాటలపై జరుగు మూగి రాకపోకల కాటకము గలిగించుచుంట్లుకై ప్రజలు 12 గురు 12 గురుగా చేరి వెళ్లవలెనుగాని, హెచ్చుపనుది పోరాదని జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు చెప్పెను ఈ సలహా ననుసరించి మూడుజట్లు బయలుదేరెను. మిగిలిన పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారును, పండిత గోవిందవల్లభ్ పంత్ గారును నాయకులుగానుండిరి. వీరు నవంబరు 29 తేదీన మొదటగా బాగా బాటలులు వారి నామి ఆశ్వాసాధులైన సైనికులు లాటీలు పుచ్చుకొని ప్రజలను కొట్టిరి. దెబ్బలకు ప్రజలు క్రిందపడినను పోలీసులు కొట్టుట మానలేదు. జవహర్లాల్ నెహ్రూగారికి రెండు లాటీదెబ్బలు తగిలెను. గోవిందవల్లభ్ పంత్ గారికి అనేక గాయములు తగిలెను. ఎమియు నెరుంగని రుకాణదారుజను, పత్రికా విలేఖరులు కూడా మెత్తగా కొట్టబడిరి. అంతట డెప్యూటీ కమిషనరు గారు వచ్చి లైసెన్సు తేకుండా ఊరేగింపు చేయ నియమని చెప్పెను.

జవహర్లాల్ గారి ధీరత్వము

కాంగ్రెస్ అసెంబ్లీ వద్ద క్రిందటి రోజు పోలీసులు చేసిన దౌర్జన్యమును బట్టి తాను పోలీసులకు సెలవుకై ప్రార్థించి దురుకొన లేదని జవహర్లాల్ గారు చెప్పెను. అదిగాక యీ జట్లలో 12 గురు మాత్రమే యుండుట వలన వారు పీఠుల పైని ప్రజల రాకపోకలకు గాని, బయట రాకపోకలకు గాని అటంకము కలగజేయచాలక. నోటిమాటలతో సెలవుకోరిన చాలవనియు, వ్రాతమూలముగా నవసరములేదనియు పోలీసు డెప్యూటీ కమిషనరుగారు చెప్పిరి. దీనిని యదుగురుకుగూడ జవహర్లాల్ గారు నిరాకరించిరి. గోవిందవల్లభ్ పంతు, పండిత జవహర్లాల్ గారు తమ యువచరిత్రో పోలీసువారి కభియంతులై కూలబడిరి. ఇంతలో పాజరుగంజి కాపురము సమావేశమై, వీటిట్లు గంటసేపు కూర్చున్నతరువాత, ఈమారు జట్లకు వారి యిష్టమువచ్చిన మార్గమునపోనిడని పోలీసు డెప్యూటీ కమిషనరు చెప్పెను. ఈ జట్లు జవహర్లాల్, గోవింద పంతు నాయకత్వమున, పాజరుగంజి, కైజర్ బాగ్ వైపుగా బాటయి వతాకలతో బాటయి గీతములను పాడుకొనుచు అమీను డౌలాపాక్షకు పోయి అచ్చట గొప్పపథి గావించిరి. ఈమారుకట్లతో అనేకులువచ్చి పథిలో పాల్గొనిరి.

పోలీసులు నాయకులను కొట్టుటవలన ప్రజలకు ఉద్దేశము, తాపము మొదలైనవి, పథి రాత్రి పొద్దుపోయినదాకా కొంతముగా జరిగెను. ప్రజలత్వత్వస్థానమును ప్రకటించి పయిమకా కమిషను వచ్చినవాడు స్టేషన్ కోసుపోయి సుఖమువారి యెడలి తమ యాగమ్యునిని ప్రకటించుటకు నిరాకరించెకొని యొండ్రకు బోయిరి. ఇక్కడ పంపూర్ణ స్థానికు మారితాళము జరుగునని రహస్యముచేయుచున్నది. (శ్రీ ప్రెస్)

50 సంవత్సరములవృద్ధుడు 16 సంవత్సరముల

బాలికను వివాహమాడ యత్నించుట

వాంకనరు, నవం 27:—50 సంవత్సరముల వయస్సు గల ఆర్యుడు మహారాజుగారు వాంకనరు సంస్థానమునకు చేరిన ఒక గ్రామము నందున్న 16 సంవత్సరముల రసపుత్ర కన్యను వివాహము చేయవలెనుగాను. కలియవారు నందలి రాజపుత్రులు ఈ వివాహమును ఆంధ్రకవరక యత్నించుచున్నారు. రాజ్యము నందంతయు పథి జరుపబడుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్)

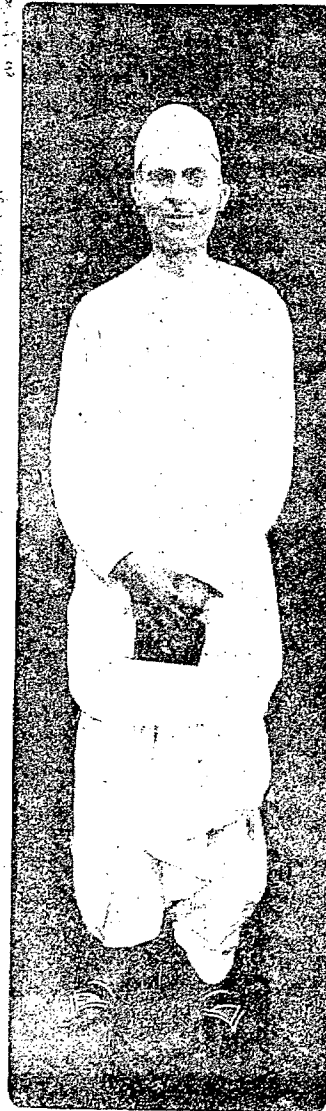
లక్ష్మీ వైమన్ బహిష్కార ప్రదర్శనము

పోలీసువారు ప్రజలపై బడి కొట్టుట

మాపుదిమండికై వైగా దెబ్బలు తగిలినవి

[అసోసియేటెడ్ ప్రెస్]

లక్ష్మీ, నవంబరు 28:—పయిమను సంఘబహిష్కార సందర్భమున నేడు లక్ష్మీనగరమున శాలివ ఊరేగింపుజరిగెను. తత్సమయమున పోలీసులు ప్రజలను డీకొనిరి. కొందరు నాయకులకు, ఊరేగింపులోనున్న వారికిని గాయములు తగిలెను.

లజపతిరాయగారిని పూర్తిగా అనుసరించిన నాయకుడు

శ్రీ జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు నిన్ను లజపతిరాయ స్వార్థకపథి సమయమున నేడు వైమను బహిష్కారపు ఊరేగింపు సందర్భమునను ఉత్సవమునందు నాయకత్వము వహించి పోలీసువారి లాటీ దెబ్బలకు గురియై రెండుసార్లు దెబ్బలుతిని చేతులు గాయపడి రక్తము కారుచుండినను వెనుకకు మరలలేదు.

బహిష్కార సంఘకార్యదర్శి యగు మోహన్లాల్ పాక్షానాగారు సివిలు లైసెన్సులోనున్న లాల్ బాగ్, పాజరుగంజి, మనబాస్, రోడ్లగుండా ఊరేగి, సివిలు లైసెన్సు కావల పొందూళ్ళిలోనున్న సరహెడ్యునువోటికి నేడు ఊరేగింపు వెళ్లబడు నిన్ను పోలీసువారికి లైసెన్సుకొరకు వ్రాసికొనియుండెను. పాజరుగంజివద్ద వ వ్యాపారాధికములవలన హెచ్చు జనసమర్థ ముండునగా చుట్టిప్రజలకు అటంకము గలుగునను కారణమున పోలీసు నావరింపెం డెంబు లైసెన్సు నిర్దు నిరాకరించెను.

తన కార్యక్రమమును నూర్చుటకు వ్యవధి లేదనియు లైసెన్సు ఉన్నను, తేకపోయినను ఊరేగింపును ఆహ్వానమునం డనే నడిపించెన ననియు మోహన్లాల్ గారు పోలీసులకు తెలియజేసెను.

ఇట్లు తీర్మానిం మకొని ఊరేగింపులో చేరదలచుకొనిన వారందరు 5 గంటలవేళ కాంగ్రెస్ అసెంబ్లీ వద్ద సమావేశమైరి.

మేజిస్ట్రేటు ఆర్డరు

లక్ష్మీ సిటి మేజిస్ట్రేటు ఆశ్వాసాధుగను, అయిద పాణునునను పోలీసువారితో నవ్వుల కాపుండెను. ఆయన మోహన్లాల్ పాక్షానాగారి క్రిందిఆర్డరు జారీ చేసెను. మోహన్లాల్ గారికి ఆర్యు పోలీసు ఆర్డరు 81 నెక్కును ప్రకారము లైసెన్సు పుచ్చుకొన కుండ మీరు ఊరేగింపు చేయదలచుకొనినట్లు నాకు తెలియుచున్నది. నేను లైసెన్సుకోసము వ్రాసుకొంటినిని మీరు చెప్పుచున్నారు. లైసెన్సుకొరకు వ్రాసినంత మాత్రమున ఊరేగింపు చేయుటకు మీ కధికార ముండదు. ఊరేగింపు బయలుదేరదీయక ముందు మీవద్ద లైసెన్సు ఉండవలెను. అట్టిది మీరలేమగదా! ఇట్టి సందర్భములో మీ ఊరేగింపు సాగనివ్వాలనందుకు నేను చింతించుచున్నాను."

ఈ ప్రకటనకు బాబూ మోహన్లాల్ గారిట్లు వ్రాసిరి:

'పోలీసు ఆర్డరు 80 నెక్కును కు మీరు చేసిన వ్యాఖ్యానము లోనే నేనే కి ధరింపబాలకు. ఆనెక్కు లైసెన్సుకు మాత్రము ముందుగా వ్రాసికొనవలెనని తెలియ జేయుచున్నది. నేను నావిధిని నెరవేర్చితిని. గాని నూపరింపెం డెంబు పంపలేదు. నావద్ద లైసెన్సు లేకపోవుటలో నా తప్పేయియు లేదు. పోలీసు ఆర్డరు ప్రకారము ఊరేగింపుకు నియమించబడినదే గాని, ఆర్డరుకు అధికారము లేదు. మీరు దాని నాపుచేయదలచుకొనినట్లు కనబడుచున్నదిగాని, ఆర్డరులో నేనెక్కును ప్రకారము మీ రట్లు చేయుచున్నారో తెలియగోరదను. మీరు చెప్పినట్లు చేయుటకు నీలు లేనందులకు చింతింపచున్నాను.

ఈ ఉత్తర ప్రతుత్తరములు మాత్రమే గాక సిటి మేజిస్ట్రేటుకును మోహన్లాల్ గారికిని సంఘర్షణ జరిగెను. ఈ ఆర్డరులు శాఖయినవ్యక్తియు కావు గాన తాను ఊరేగింపును నడిపే నడిచేవేయని యెరుకు చెప్పెను.

కవడదార్

'వాగ్ధర్త, మీరు చేయువానికి ఫలిత మాలోచించుకొని చేయుడు' అని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. నాయకులు ఆలోచించుకొని ఊరేగింపు చేయించుటకు నిశ్చయించిరి.

పోలీసు దౌర్జన్యము

సిటి మేజిస్ట్రేటు జనసమూహమున కభియంతుడై నిలిచెను. 'ముందుకు పాగి వెళ్లకుదు' అని పోలీసులు చెప్పెను. రెండవ సారి గూడ చెప్పెను. కాని ప్రజలు లక్ష్యముచేయలేదు. అంతట సిటి మేజిస్ట్రేటు ప్రజలను వర్ధించుటకు ఆశ్వాసాధులై సన్నద్ధులైన పోలీసువారిని ప్రజలపైబడి వెనుకకు తరచుమలసిందిగా ఆర్డరు నిచ్చెను. ముగ్గురు పోలీసులుకాదలచు నిహాయాలను ప్రజలను వెనుకకు తరచు ప్రయత్నించిరి కాని గుట్టులులు లేదరెను. గుట్టులుల పాఠామూలచే చాలమందికి గాయములు తగిలినవి పోలీసులు బాటన్ కట్టల నుపయోగించలేదు అంతట గండరగోళమయ్యెను. ప్రజలందరు దగ్గరనున్న పొర్లులోని కేగి మహాపథిగావించి సిటి మేజిస్ట్రేటు యొక్కయు పోలీసుల యొక్కయు దౌర్జన్యమును తీవ్రముగా ఖండించిరి.

పోలీసులు యీ దౌర్జన్యము చేసినతరువాత డెప్యూటీ కమిషనరు ఆ స్థలమునకు వచ్చెను. కొంతము సెలకొల్పబడెను.

పోలీసులు ముల్లకట్టలతో పొడిచిరియు, వానివలన తమకు గాయములు తగిలినవరియు, అనేకులు చెప్పెచున్నారు.

పోలీసు అసిస్టెంటు నూపరింపెం డెంబుకు కాల్పెండు గారికి ఒకరాయ తగిలెను. డెప్యూటీ నూపరింపెం డెంబుకు పి.డి. సింగ్ గారికి బొంగుతగిలెను.

నాయకులకు దెబ్బలు తగులుట

(శ్రీ ప్రెస్ రిపో)

లక్ష్మీ బహిష్కారసంఘమువారు సాగించిన ఊరేగింపు బలవంతముగా పోలీసువారిచే ఆపబడెను. మాపుదిమండికై వైగా మంచిలాటీదెబ్బలు తగిలెను. నాయకులలో తిరార్, పెప్టెవ్లే, సి. బి. గుప్తా, (ఆర్డ్రొకేటు), మోహన్లాల్ పాక్షానా, మొదలగువారికి దెబ్బలుతగిలెను. పోలీసులు చేటుపాలెందుగక కొట్టిన దెబ్బలకు ప్రజలకు బలముగ గాయములు తగిలినవని తెలియుచున్నది. లాటీ దెబ్బలమూలకముగా డెప్యూటీ గారి తలమీద గాయమై రక్తము విశేషముగా కారుచుండెను.

అపూర్వబహిష్కార ప్రదర్శనము

ఇరువైపులవారికిని బలమును గాయములు తగులుట

అగ్రా, నవంబరు 30 :—ఉదయము 5 గంటలనుండి బహిష్కరణవాదులు బహిష్కరణ ప్రదర్శనమునకై ప్రజల తృణము చేయుచుండిరి. సానిక నాయకులతో పండిత జననాథాల్ సెహూగారును, గోవింద లక్ష్మణ పంతులుగారును, మైత్రాసరియు, 10,000 ప్రజలకు మించిన ప్రజాసమూహముతో వెడలిరి. వారి హస్తములయందు 'సయిముక్త తిరిగి హిమ్మ' 'సాహిత్యమునకు వివాదము గలుగుగాక యనియు, వ్రాయ బడి యుండును. ఈ ప్రజలు అమీనా బాద్ నుండి, లాబచ్చికోడ్డు మీదుగా స్టేషనుకు వెళ్లి సయిమును సంఘ పథ్యుల మార్గమునకు దగ్గరగా వెళి చోట తేరిరి. ఏడుగంటలైన తరువాత అప్పటినుండి లేచి కొంచెము మార్గముగా వారికోర్కె ప్రత్యేకించబడిన స్థలమునకు బొంబాయి పోలీసులు ప్రజల నాజ్ఞాపించిరి. ప్రజలు సందేహించుచుండగా, అగ్రాహిమ్మను పోలీసులు బాటన్ కట్టుతో ప్రజలపై బడి కొట్టిరి. తరువాత రాళ్లుకూడ రువ్వబడినవి. ఇందువలన చాలమందికి దెబ్బలు తగిలి పని. దెబ్బలు తగిలిన ఒకడు చావు బదులు క్రొనుశ్వాడు. జనపక్షానికి చేతులమీద బలమును గాయములు తగిలి, రక్తమును మొనరి. కళాకాలానివ్యర్థము జనపాలాలు, మైత్రాసరిగారలచుట్టు సమావేశమైరి. గోవిందలక్ష్మణ పంత్, మొదలగువారికిగూడ గాయములు తగిలినవి. పోలీసు వారిలో పెక్కువారికి చేతిమీద రాయితులి రక్తంబుకాదు. ఒక ఆశ్వికనకు ముఖముపై, ఒక పోలీసుకు తలపై గాయములు తగిలెను ఒక సార్వజనుకును, యిద్దరు చిన్న పోలీసు ఉద్యోగియులకును కొలదిగా గాయములు తగిలెను. అస్థిలమునుండి తీరకు ముడి ప్రజలు వారికై నియమించబడిన స్థలమునకు వెళ్ళును గోబాక్ అని కేసువేయబడిన సైనును సంఘము నాహ్వానించుటకు రైలుస్టేషను వద్దకు బోయినవారిని గూర్చి సిగ్గు సిగ్గు అను కేసులు ప్రవలెను. పయమును సంఘ పథ్యులు వెళ్లిపోయిన తరువాత ప్రజలు అమీనాబాద్ లో కాంగ్రెస్ కార్యాలయమునకు బోయి యచ్చటనుండి యెవరియిండ్లకు వారు పోయిరి.

త్రియంత పండిత జనపక్షానికి చేతులమీద పంకలి విని మోతీలాల్ సెహూగారు లక్ష్మీకు మోటాకమీద కల్గిరి. 4 గంటలకు పడిత మోతీలాల్ గారు బహిరంగసభలో నువన్యసించెదరు. (అ. ప్రె)

నెహ్రు నివేదికపై ప్రచారము

బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు

వెయ్యియావ్యముల గ్రాంటు ఇచ్చుట

బొంబాయి నవం 29:—నేటి ఉదయము జరిగిన బొంబాయి రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభలో సెహూ నివేదిక విషయమై ప్రచారము సహజ వెయ్యి యావ్యముల గ్రాంటును మంజూరు చేయవలయునని ఒక తీర్మాన ముపహాసించబడినది. కార్మిక పక్షపు నాయకులు గ్రాంటుకు అతేసిందిరి. సెహూ ప్రభువులు దొమినియను హక్కులను అంగీకరించినందు అందుచే సెహూ నివేదిక విషయమై కాంగ్రెసువారు ప్రచారము సహజ మాడ దనియు కార్మికనాయకులు చెప్పిరి. కాంగ్రెసు వారే సెహూ సంఘమును నియమించి రనియు సెహూ సంఘ నివేదికను అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘము వారు ఆమోదిం చుట చేత ప్రచారము సలుపుట కాంగ్రెసు సంస్థల బాధ్యత యనియు కొందరు పరులించిరి. కీర్తనుకు చర్య జరిగిన విషయము ఈ గ్రాంటు ఆమోదింపబడినది. (అ. ప్రె)

లాలాజీ స్థానేయవరు?

పంజాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీయొక్క

వర్కింగుకమిటీలో వారిస్థానే ఎవరు?

లాహోరు, నవంబరు 27:—లాలాజీవతిరాయగారి ఫోన్ కంటాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీలాలాజీ వర్కింగు కమిటీలో క్రొత్తసభ్యు డెవరు నియమించబడవలెనో ఈ విషయములో పంజాబీయజలనదిగా సర్వెంటు అఫ్ పీపుల్స్ సొసైటీ సభ్యులను సంతాపముగారిని చాక్షరు గోపీ చందుగారిని కోరడమైతి. లజపతిరాయగారిని ఎన్నుకొనియుండిన కాంగ్రెసు కమిటీల సలహాను కోరడమైనది. (అ. ప్రె)

వాతావరణస్థితి

1928 సం॥ నవంబరునెల 30 తేదీ శుక్రవారము

Table with 6 columns: Location, Wind Speed (km/h), Wind Direction, Humidity, Rainfall (mm), and Barometer (mm Hg). Rows include locations like Godavari, Krishna, and others.

సకాదులు:—గోపాలపురంలో తప్ప ఇతరచోట్ల మబ్బు విస్తారముగనున్నది. రాత్రివేది మామూలుగ ఉన్నది. డక్కా:—మబ్బు విస్తారముగనున్నది. కడపలో కగటివేదివి 5 దిగ్గిలు తక్కువ. రాత్రివేదివి 8 మొదలు 7 దిగ్గిలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడలూరులో మబ్బు దట్టముగనున్నది శివోన్మస్థితి మామూలుగనున్నది.

వ. వ. నారాయణలయ్యర్, సహజ వాతావరణావస్థానా.

కోయిల్పత్తి రాజద్రోహ కేసులు

పరినియాండ్ మొదలియారు గారిట్లు తిరునల్వేలనుండి ప్రకటించు చున్నారు. కోయిల్పత్తి రాజద్రోహ కేసులను విచారణ గావించ బడుటకు మద్రాసు హైకోర్టును బ్రాన్సుఫరుచే యవలసినదిగ గోరుచు పిటిషను పెట్టుకొనుటకు 11-12-28 తేదీవరకు గడువుపగబడి వాయిదా వేయబడినది. ఈవిషయమున వి. చిదంబరంగారు చాల కష్టపడుచున్నారు. వారి పేర ను చందాలను పంపవలెనని గోరుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రజలను పత్రికలను గూడ యాముద్వాయిలకు ప్రజలు ధనసహాయమును చేయవలెనని హెచ్చరించ వలసినదని కోరుచున్నారు. (కీ. ప్రె.)

దొరబోపీలను ధరించనివారికి జరిమానా

ధిల్లి, నవంబరు 23 :—ఆప్తమురాజు కాబూలు మునిసి పాలిటి ఆధ్యక్షునకు ఈక్రింది ఉత్తరవొసగిల్లు కాబూలు నుండి వార్తవచ్చినది.

కాబూలు వాస్తవ్యులు, కాబూలుకువచ్చు ఇతరులు రహదారులయందు నడచునక్కడు ఆంగ్లేయులు ధరించు ఉడుపులను దొరబోపీలను ధరించవలెను. ఈ ఉత్తరపు 1929 సంవత్సరము మార్చి 21-వ తేదీనుండి అమలుపం దుంచబడును. ఈ ఉత్తరపుల నుల్లంఘించువారికి 5 మొదలు 10 ఆఫ్సు నాణెముల జరిమానావిధించబడును. దొరబోపీధరించని ఉపాధ్యాయులకు 1 మొదలు 5 ఆఫ్సు నాణెముల జరిమానా విధింపబడును. (అ. ప్రె.)

నైనునుగారు తాజమహాలు జూచుట

అగ్రాయందు బహిష్కారము

అగ్రోవిచారణ తనివారము ప్రారంభమగును

అగ్రా, నవం 28:—సర్ బాను నైనునుగారు భార్య కమిషను సభ్యులు నైనునులైలువై నేడుదయము వచ్చిరి. బహిష్కార యత్నములు నేడుకయమునుండి జరుగుచున్నవి. సహ్యానించుటకు గూడ వలపును వచ్చి పీఠిక రెండుతలు వారికి రెండుతలు జనములందురు. రోడుపాడుగున బహిష్కారవాదులు నల్లజంబాల ధరించి నైనును వెడలిపోయి అని ఆరచుచు నిలిచియుండిరి.

అగ్రా, నవం 29:—నైనును కమిషను సభ్యులందరను నిన్నరాత్రి వెన్నెలలో తాజమహాలు జూడబోయిరి. సాయంకాలము మేఘములు దట్టముగనుండెను; గాని రాత్రి 8 గంటలకు వెన్నెల బాగుగవచ్చి దృశ్యము అతిమనోహరముగ నుండెను. నువూ అందమును జూచి సభ్యులు ఆచ్చెరువొందెరి. అగ్రా కోట యితర పురాణిక స్థలములనుగూడ నేడుదర్శించిరి. ఇతివరకు డిల్లీ పిసావతులండు కుని వేసి ఆలసినందున నేడు సెలవుగనెంచి విశ్రాంతి గైకొనుచున్నారు. ఇట్లనుండి కాన్పూరుబోయి 8 గంటలు యండవలసిగాని యాత్నము మానుకొనిరి. సరాసరి లక్ష్మీచూల శత్రు ఇవట చేరుదురు. 28 తేదీన సభ్యులు ఖేటాపూరు శివోయిరి. నైనునుగారు భార్య బక్సూహాను ప్రభువు మొన్నకవారి యాప్రాంతముల జూచి యుండిరి. ఇతివరకు మాడేండ్లక్రితము తాను అగ్రావచ్చినపుడు గూడ అయింటనే దిగియుంటిని నైనునుగారు కమిషనరుగా రికి తెలిపిరి.

కేంద్రసంఘము వారు నేడు మధ్యాహ్నము యచ్చటచేరిరి. కమిషను సభ్యులను కమిటీవారును నేడురాత్రి లక్ష్మీపావుచున్నారు. అచ్చట పండు క్రూర్వర్తుల ఉపసంఘముతోగూడ సమావేశమై శత్రులతోవిం చెదరు. సాక్షులచిరారా తనివారము నాడు ప్రారంభమగును. (అ. ప్రె. నైనును)

పాట్నాయందు బహిష్కారయత్నములు

పాట్నా, నవం, 28:—రాయలకమిషనువారు యచ్చటికి వచ్చునపుడు బహిష్కారపు ఉర్రేగింపు రాశేంద్రప్రసాదుగారి నాయకత్వమున 2000లైలై తనయత్నములు జరుగుచున్నవి. లీహారు భూస్వాముల సంఘమువారు సహ్యానించుటకు యేర్పాటులు వేయుచున్నారు. (కీ. ప్రె.)

పార్వతీపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 235/26. E. P. 245/28.

వాదులు:—అలిమేలు వెంకటనరసయ్య, మరి 2 రు.

ప్రతివాదులు:—అనంతం హూన్నో బెహరా, మరి 1 రు.

నోటీసు

యా నెంబరు ప్రతివాదుల తాలూకు పార్వతీపురం గ్రామంలోని వెంకటయిల్లు నివేసం 21-12-28 తేదీన పగలు 11 గంటలు లగాయతు 5 గంటలవరకు సవరు కోర్టు వారిల్ల వేలం వేయించబడును గడక కానిలసినవారు వేలం పాడంబులకు యిందుమూలముగా తెలియవర్పడచుయినది.

తెలగాం } డి. ఎస్. ప్రకాశరావు }
18-11-28 } వాడితరపున స్టేడరు

పార్వతీపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 284/1926. E. P. 303/1928.

వాది:—నేమాని బాలాత్రిపురసుందరయ్య

ప్రతివాదులు:—నేమాని రామజోగి సన్యాసి వగైరాలు.

నోటీసు

యా నెంబరు ప్రతివాదుల తాలూకు సాలూరు గ్రామంలోని వెంకటయిల్లు నివేసం 21-12-28 తేదీన పగలు 11 గంటలు లగాయతు 5 గంటలవరకు సవరు కోర్టు వారిల్ల వేలం వేయించబడును గడక కానిలసినవారు వేలం పాడంబులకు యిందుమూలముగా తెలియవర్పడ చుయినది.

తెలగాం, } డి. ఎస్. ప్రకాశరావు పంతులు, }
18-11-28, } 5407 } వాడితరపున స్టేడరు.

కార్మిక సంభవము

తిరిగి బొంబాయి మిల్లుల
తగాదాలు.

9 మిల్లులలో ఇంతవరకును సమ్మెలు మరల జరిగినవి
బొంబాయి, నవంబరు 27—

బొంబాయి మిల్లులలో కలవని తలంపుగా సమ్మెలు జరుగుచున్నవి. ఇంతవరకును 9 మిల్లులలో సమ్మెలు జరిగినవి. విన్నపమొచ్చినందున మిల్లులలో పనివాండ్లు తిరిగి జేరిరి. కాని కొంతగా మరీకొన్ని మిల్లులలో పనివాండ్లు ప్రంభించుచున్నారు. గత మాసముననుసరించియు కార్మికులు సమ్మెచేసియుండిన స్క్రింగ్ మిల్లులో పనివాండ్లు తిరిగి పనిలో జేరిరి. సుమారు 5 మిల్లులప్పుడు మూయబడియున్నవి. సుమారు 8 కలవండి పనివాండ్లు ప్రంభించియున్నారు. గోకులదాసు మిల్లులో సమ్మెచేసిన 4000 మంది పనివాండ్లు మిల్లు ఆవరణములోనే సభ చేసిరి. పోలీసువారు మిల్లుకు పహరా యిచ్చుచున్నారు. స్టాండ్ డబ్బులన్ని అధికారులు పనివాండ్లను పనిలోనికి రానియ్యక మిల్లు మూసివేసిరి. క్రాను మిల్లులో యిద్దరు పనివాండ్లు బర్తరపు చేయబడిరి. వీరిని తిరిగి పనిలో జేర్చుకొననియ్యడంపై సమ్మెచేసెదమని ఒక కార్మిక సంఘమువారు బెదరించిరి. వీరిని పనిలో జేర్చుకొన్నయెడల సమ్మెచేసెదమని యింకొక కార్మిక సంఘమువారు బెదరించిరి. యీ పరిస్థితులలో ఏమిచేయవలయునో చెప్పవలసినదని మిల్లు అధికారులు వెల్లి సమ్మె వ్యవహార తరీఫ్మూర విచారణ సంఘమువారిని అడిగిరి. రెండు కార్మిక సంఘములవారి వాదనలను విని తీర్పు చెప్పెదమని విచారణ సంఘమువారు బదులు చెప్పిరి.

కలకత్తా మిల్లులలో కొట్లాట

కలకత్తా, నవంబరు 28:—

నిన్నటిదినము కలకత్తాలోని బాలియా మిల్లు ఆవరణలో కార్మికులు పోట్లాడి కొట్టుకొనిరి. ఫోర్టు స్ట్రోన్ల నార్డు మిల్లులోనుండి కొంతగావచ్చి యీ మిల్లులో ప్రవేశించిన 7 గురికి డబ్బులు తగిలెను. ఇందులో ముగ్గురికి తీవ్రముగా బెబ్బలు తగిలెను. సాయంకాలము మిల్లు ఆవరణలో గుభానోచంద్రబోసుగారి అధ్యక్షతక్రింద కార్మికసభ జరుగుచుండెను. ఈ మిల్లులో కొంతగా జేరిన పనివాండ్లు కొందరు మిల్లుపనివాండ్లు కాపురముందు కత్తెలొనికి వెల్లి వారి స్త్రీలను హింసించుచున్నారనవార్త సభ జరుగుచుండగా తెలిసెను. ఈవార్త తెలియగానే కార్మికులలో 500 మంది సభలోనుండి లేచి వెల్లి కొత్త పనివాండ్లు నివసించు బారకిసులవద్దకు వెల్లి రాళ్లు యిచ్చిరి. ఈ సంగతి తెలిసి పోలీసువారు వెంటనే వచ్చిరి. సమ్మెచాదలు చేసిన వారికి ప్రతీకారముగా కొత్తపనివాండ్లు కొందరు పాత పనివాండ్ల యొడ్లకు వెల్లి కట్టివచ్చుకొనిరి. ఇందులకు నలుగురికి అపాయము కలుగజేసిరి. ఆయుధహింసలైన పోలీసు వారు మిల్లులకు హాజరై యిచ్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రె)

బాదంపూడి లోకల్ కొ-ఆపరేటివు యూనియన్

దేశీయ మహాసభాధ్యక్షుని ఆజ్ఞానుసారం లాలాజీగారి ముగంజుచుకముగ యీనెల 29-11-28 తేదీని బాదంపూడి లోకల్ కొ-ఆపరేటివు యూనియన్ కార్యస్థానం మూసివేయబడినది.

తల్లాప్రగడ భీమేశ్వరరావు,
ప్రసిడెంటు

పార్వతీపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 205/1917. E. P. 335/1923.

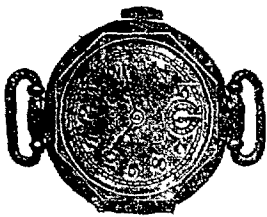
వాది:—పాధ రామలక్ష్మమ్మ

ప్రతివాది:—పాధ రామమూర్తి

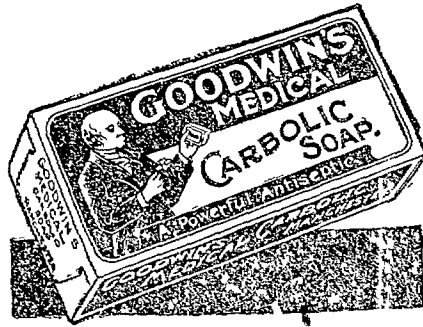
నోటీసు

యీ నెంబరు ప్రతివాది తొలొకు ఆనవరం గ్రామం లోని భూమి 17-12-28 తేదీని పగలు 11 గంటలు లగాయతు 5 గంటలవరకు సదరు కోర్టువారివల్ల జేలం వేయించబడును గనుక కావలసినవారు జేలం పాడగలందులకు యిందుమూలముగా తెలియకర్పవలయునని.

తెలిగం, } డి. ఎస్. ప్రకాశరావు పంతులు,
18-11-28, } నెం 5407 వాదితరపున ప్లేడరు.

ఆనంద గడియారములనే కోరుడు.
గడియారపు బిసలు సరియైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.
కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి
217, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

అంటుకోగవలెదగిన చిగ్గి వ్యాధుల పోగొట్టుట క్షేమకరమైన దినములచే తయారైన నిర్మలమైన కార్బాలిక్ సబ్బు కుభ్రమొనర్చుటయందు శ్రేష్ఠమైనది. అంటు పంజరమైన వ్యాధులను అటంకపరచున దేహవంతటను కుభ్రపరచి ఆ రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య

కాస్త్రజ్జులచే ఆమోదింపబడినందున మెడికల్ ఆని పేరుచేర్చబడినది. గడ్ విన్స్ మంచెస్టర్ వారిచే తయారయినది.

4875

ఆలెవెడ్ డబ్బూ బ్రాక్

పోస్టుబాక్సు, 375, బొంబాయి.

ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. రైల్వే సలహా సంఘసభ

వివిధ విషయములగురించి చర్చలు

ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. రైల్వేవారిచే డిక్షిమహారాష్ట్ర భూములందును దక్కను ప్రదేశముందును నిర్మింపబడిన అయో మార్గము మీద పనిచేయుచున్న ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. రైల్వే అధ్యక్షసంఘము సభ్యులు పార్కులైన మద్రాసునందును తమ రైల్వేకుంపెనీ కార్యాలయమునందు 16 వ తేదీన ఏతెంటు అం ఎఫ్. బి వాడ్స్ గారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి.

నెం 1 పైకి నెం 2 క్రిందికి పోవు బెంగళూరు మెయిలు లలో ఒకటి, రెండు, మూడు, తరగతుల బోగీలను, కొల్లా పూజనండి పూజా వరకు నుంచవలయునని కమిటీవారు చర్చించిరికాని ఆయ వైపుల ప్రత్యేకముగను బడ్డెం నడుపుచుండుటచే బోగీలను యెక్కువగ నుంచుపద్ధతి విరమింపబడినదని బెయిజేయబడినది. కొల్లాపూజ, పూజాల మధ్య ప్రయాణీకుల కనుకను రైల్వేరాకపోకల గురించి కంపెనీవారా లోచించులయు ననియు, మరల సమావేశమైనపుడు ఆలోచించవచ్చునని తలంచిరి.

ప్రత్యేకపు హైందవ పండుగ దినములందు రిటర్ను టిక్కెట్లనుచ్చుటగురించి చర్చించిరి. అధ్యక్షులు తాము యీ విషయమును గురించి విచారింపి తరువాత తన నిశ్చయమును బెలిపెదనని నడిచిరి. అలన్యాయనందున్న "నూడుస్ పెడ్డు" సక్రమముగ లేదని సభ్యులు బెప్పగ దానివిషయమై విచారణ నలుంపబడిన తరువాత బాగుచేయించవచ్చునని తలంచిరి. బెల్లామనం దున్న "నూడుస్ పెడ్డు"కు వచ్చెడి వస్తువులధికముగ నున్నవని యు దానిని పెద్దది జేయవలయుననియు చర్చించిరి. అధ్యక్షులు బెల్లామ పెడ్డును సరిజేయు విషయముల నాలోచించుచున్నారనియు సరియగు ధనమివ్వబడిన తరువాత అంతయు సరి చేయబడుననియు బెప్పిరి.

కొల్లాపూజపు రైలుస్టేషనునందు వచ్చి కాంతిగల దీపము నుంచవలయునని ఉపహించిరి. అధ్యక్షులుండల కంగీకరించిరి.

స్త్రీల పెట్టెలమీద బెలియంబులు స్త్రీలు అనుమాటలు రాత్రులందును పగలును బాగుగ బెలియంబులు వ్రాయబని వలయుననిరి. అధ్యక్షులు ఇట్టి సదుపాయముల నిశ్చయ జేయగా మన్నాబునియు తరువాత సంఘమువారికి సరియగు భోగబు బెలువబడు ననియు చెప్పిరి.

ఇప్పుడువయోగింపబడుచున్న ఇంటర్మీడియేటు తరగతి పాఠ్యపుస్తకముల కొత్త పాఠ్యపుస్తకములను మీటరు గేజిరైల్వేయందుంచవలయునని సభ్యులను అధ్యక్షులు కార్యాగారములనుండి కొత్తపాఠ్యపుస్తకముల దూరపుత్రయాణము సల్పు మీటరుగేజి రైల్వేయందుంచి, ప్రాత ఇంటర్మీడియేటు పాఠ్యపుస్తకము, స్వల్పమారము పోవు రైల్వేయందుంచుటకు నిశ్చయించిరి.

మీటరుగేజి స్టేషనులందు సీళ్ళకొరతయైన యుంచవలయుననిరి. అందుకు అధ్యక్షులు, యేయే స్టేషనులందు కొరత

యాలితేవో బాగుగ బెగిసికొని జరుగవలె నిశ్చయించవచ్చుననిరి. పెద్దాల్ స్టేషనునందు రెండవతరగతి బెయిటింగరూము నుంచుటకును బెల్లామనుంచి మిరాట్ ను సాయంకాలము ఒకరైలును నడుపుటకు నిశ్చయించిరి.

అఖిలభారత ముస్లిమ్ సమితి

డిసెంబరు 26, 27, 28 తారీఖుల సమావేశముగును

కలకత్తా, నవంబరు 28:—డిసెంబరు 26, 27, 28 తారీఖులను జరుగనట్లు అఖిలభారత ముస్లిమ్ సమితివారిసభకు ప్రయత్నములు యరుతుగా జరుగుచున్నవి. పోయిన సంవత్సరము లాహోర్ లో ప్రత్యేకసభ గావించిన సర్ మహమ్మద్ ముఫీగారిని వారిపక్షమువారిని సభ కాహ్వానించివారు.

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘము - అఖిలపక్ష

సమావేశము

అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘసభకును, అఖిలపక్ష మహాసభకును కొందరు ప్రేక్షకులను రానిచ్చుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘము డిసెంబరు 25 తారీఖునను, అఖిలపక్షముల కలకత్తానెల 22 తారీఖునను సమావేశమగును. రుణములు ముందుతెలియజేయబడును. (ప్రీ. ప్రెసు.)

మితవాదుల మహాసభ

సర్ చిమనులాల సెటిల్మెంటుగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడుట

అలహాబాదు, నవంబరు 28:—మితవాదుల మహాసభకు ఈ సంవత్సరము క్రిష్టమశువారమున అలహాబాదులో జరుపుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. నేటిదినము పోయంకాలము జరిగిన సభ్యులసంఘ సమావేశమున సర్ చిమనులాల సెటిల్మెంటుగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. (ప్రీ. ప్రెసు.)

లాలాజీగారికి స్మారక చిహ్నములు

హిందుమహాసభ వారి ప్రయత్నములు

ఢిల్లీ, నవం 28:—అఖిల భారత హిందు మహాసభ అధ్యక్షులగు డాక్టరు మూంజిగారు ఈక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నార:—లాలా లజపతిరాయగారి కొక స్మారక చిహ్న మేర్పరచ 5 లక్షల రూప్యముల విరాళములను ప్రోగు చేయవలయునని డాక్టరు అన్నాసీ పండిత మార్కెట్, బిర్లాగార్లొక ప్రకటన గావించి యున్నారు. లాలాజీలపతిరాయగారు కాంగ్రెసు నాయకులుగ నుండి చేసినకనికి గాను కాంగ్రెసు పక్షమువారు ఈ స్మారకచిహ్నము నేర్పరచ గానించుచున్న ప్రయత్నములకు సంతోషించుచున్నాను. కాని లజపతిరాయగారు కాంగ్రెసు నాయకులే కాక హిందుమహాసభ నాయకులలో అగ్రగణ్యులని చెప్పవలెను. కావున హిందుమహాసభవారు కూడ ప్రత్యేకముగ ఒక స్మారక చిహ్న మేర్పరచవలెను. ఇందుకు లక్ష రూప్యముల విరాళమును ప్రోగు చేయ నుద్దేశము మన్నాను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

శ్రీ సత్యమూర్తి గారు:— మాట్లాడుచు రాజప్రతినిధి
గారును, నైమను స.పూర్వము ను లజపతిరాయగారి మరణ
మునకై వెగచుచు వారి కటుంబమునకు సానుభూతి వదలజేసి
నపును పంజాబుప్రభుత్వము మాత్రము ఆ మాత్రము మర్యాద
నైవాజా బెట్టిక విన్నకుండుట హేయమని పత్రికరి. పంజా
బు ప్రభుత్వ మెట్టి పరిస్థితియందు బడియున్నదో యిందువ
లన స్పష్టమగుచున్నది వింటున్న ప్రభువుగారు పార్లమెం
టులో సభ్యుల శ్రేష్ఠులకు సమాధాన మొసంగుచు పోలీసువార
ు తమ విధి నిర్వహణముందు గావించెడి చర్యలకెల్లను నే ప్ర
భుత్వముగాని తమ మాత్రమే దెప్పుకొనజాలదని వత్తిరి. లాలాజీ
ఎంటి దేశనాయకడు, ఉత్తము దేశభర్తడు పోలీసువారిచే బా
ధింపబడేనపుడు వింటున్న ప్రభువు విచారమునైన ప్రకటింప
నవిసరియెడలేదు! ఇందుమూలమున నున దుర్భరావమానస్థితి
ద్యోగిక మగుచున్నది. అందుచే అట్టి త్యాగధనము, అట్టి మహా

దానిని, అట్టి పురుషుని హతను చిరస్థాయిగా మన స్మృతివధ మందు నిలుపవలెననిన వారివేరిల పురాణ్య సాధమును నిర్మించుటయే కర్తవ్యమని పక్కరి (పార్శ్వగ్రంథం)

శ్రీనివాస గోవిందరాజ మొదలియ్యారుగాను మాట్లాడుచు లాలాజీగారి స్మృతిని సీరసాయిగ నొనరించుటకు వారి జీవితము ననుసరించుటయే పరమ ధర్మమని పక్కరి

శ్రీ శేషవరపు రామదాసు వంతులుగాక - మాట్లాడుచు 1905 సం॥ లో కాశీయానంద జరిగిన కాంగ్రెసు సభలో మొట్టమొదట లజపతిరాయగారిని తాము సందర్శించితిమనియు, కడపటిసారి భారత కావనసభయందు నైమను కమిషను మాకావశ్యకమనుచు లాలాజీ గర్హించునపుడు విరియించిమనియు 28 సంవత్సరములు వారి చిత్రిత్యమునదెట్టి భేదియు జనింపజేసి యుండలేదనియు, వారి దేశభక్తియు ధైర్యసాహసమును మొక్కపోక వాటికి శ్రేణికి నొకే రీతి నుండెననియు, 8 సంవత్సరములలో భారతవర్షము బాలగంగాధర తిలక, చిత్రించుదాను లాలా లజపతిరాయ మువ్వును పుత్రికత్వముల గోల్పోవుట దేశ దురదృష్టమనియు, తమ యభిప్రాయము వెల్లడించుటయందు లాలాజీ ఆగ్రహముగ్రహములకు లక్ష్యపెట్టెడివాడు గావనియు, లాలాజీ దేశమునకై పడరాని పాటు బడి, ఒక్కొక్కరికి బహు కష్టముగా చేయూత్ర సాగించెననియు వారి దేశ భక్తియు వారికి జన్మజ్యోతియై ప్రకాశించుచు వారిజీవితమును సారకముగావించెననియు లాలాజీ స్వారకాధిక చెన్నపురి విరివిగ తోడ్పడవలెననియు, నైమను కమిషనును బహిష్కరింపవలెననియు పక్కరి.

మాలాశా యామాజ్ మామేనుగాడు:- మాట్లాడుచు లాలాజీగారి మరణము భారతదేశమునకై ప్రపంచమునందంతటకు దుష్పూరించారమును గలిగించెననియు, హిందువులతో బాటు మహమ్మదీయులందరూను సంతాపమును మానెగియున్నారనియు లాలాజీగారి జీవితము దేశమునకు సమర్పించబడెననియు సందిగ్ధతకలమున దేశము వారిని గోల్పోవుట దురదృష్టమనియు పక్కరి.

డాక్టరు శ్రీరామనందగారు:- మాట్లాడుచు లాలాజీగారి యెడలగల భక్తి మాటలతోగాక కార్యరూపమున గన్నరుపవలెననియు, లాలాజీగారి స్థానమును నింపుట కంతటిసమర్థులు మరొకరు లేరని గ్రహించి, కొంతవరకైనను వారి ననుసరించి గారె మహాత్మాగారిద్దరై పాటుబడితో అందులకై కృషిసలుపుట భవితవ్యమని పక్కరి.

శ్రీ ఎమ్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు:- మాట్లాడుచు లాలాజీగారిపై భక్తి జూపవలదిన వారి స్మరణవిధికి ధనము అత్యధికముగ సమూహపరమైన పక్కరి.

శ్రీ వి. యల్. కామ్రేగారు మాట్లాడుచు భారతదేశములోని రి-పబ్లిక జనసంఖ్యయగు పంచ సోరసు ఆంధ్రరణమునకై ఒకేక్ష రూపము లొసంగవలెనని లాలాజీగారు ఆసెట్టియందు ఆపరాదని గావించిరిగాని ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించలేదనియు, లాలాజీగారి జీవితము దేశస్వాతంత్ర్యమునకు, హిందూసంఘోదరణమునకు, బ్రిటిష్ రాజ్యాధికారపు ముగింపునకు, భారతవర్ష ముద్యారా ప్రపంచమున కంతయు కాంతి సందేశము నొసంగజేయుటకు మిల్లెటను పాటుబడవలెనని సందేశమును బోధించుచున్నదని పక్కరి. దేశసేవయందలుమాత్రము మీరు పాల్గొనినను లాలాజీగారిపై భక్తిని వెల్లడించినవారగుదరనిరి.

శ్రీ డి. కొలంబైగారు మాట్లాడుచు ఆయుధప్రయోగములేక కేవలము ధైర్య సాహసములచేతనే దేశమోక్షమును సాధింపగల బాలురుమను డివ్య సందేశమును లజపతిరాయగారు బోధించియుండిరినియు, అట్టి ఆసమాన ధైర్యసాహసములుండుటంబట్టియే వారు నాయకులం దగ్రామ్యులలో నొకరుగనాడిరినియు వారివలె మనముగూడ ధైర్య మవలంబించుచో మనము కృతార్థులైతిమి, వారి యాత్మను తృప్తిపరచిన వారమయ్యెదమని పక్కరి.

శ్రీ గుంటూరు ప్రచారములకెండగనే చన్ననగరమందు రుకాణములు మూసిన రుకాణదారులను ప్రశంసించిరి. జాతీయ పార్టీపక్షిలన్నియు శేషు తమ కార్యాలయముల మూసియుండ "హిందూ" పత్రికమాత్రము ప్రకటింపగటను నిరసించిరి.

"కాంధో" సమాద్రతీయము "లజపతిరాయ ఘట్టమని" పిలువబడవలెనని మెలాపూరునందు యువకులు సభజేసి తీర్మానించినదియు, ప్రజలందరూ నీ పేరును నిరపరపవలెనని పక్కరి.

శ్రీమతి యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మగారు మాట్లాడుచు విపత్కాలముందు ధైర్యమావశ్యకమనియు, లజపతిరాయగారి దేశభక్తియును, నిర్భయ, నిష్కలంక చారిత్రమును, ఆసమాన త్యాగమును మన కాదర్శములనియు, చన్ననగరమందు సయమను అగమన సందర్భమందు 144 ఏళ్ళకును జైలుమంపబాలకపోతిమనియు, లాలాజీ లాహోరు నందు కాపసోల్లంఘనము గావించుటయేగాక ప్రాణములవదలినదియు పక్కరి.

ల జ ప తి రాయ గారి స్మారక సభ

నిన్న సాయంత్రము వీచియందు జరిగిన సభ ఎ. కాశ్యపరావుగారు, డా॥ శ్రీరామనంద ఎ. వరశురామరావు, మాఫీ మహమ్మదు, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారు (అధ్యక్షులు) డా॥ పి. వరదరాజునాయుడుగార్లు వరుసగ నిలిచియున్నారు. [ప్రె. ఫో. బి.]

శ్రీ మొసలిగ.టి తిరుమలరావుగారు:- లాలా లజపతిరాయ స్మరణార్థముచే బలముదీగి, వలచేకలనంది యున్నను భారత యుజవనోటికి దివ్యసందేశము నొసంగక మానలేదని పలికిరి. లోకమాన్యని, దేశబంధుని, లాలాజీని మువ్వురను దేశ సంతోషాపకముందే మనము గోల్పోయిజారము. లాలా లజపతిరాయ మొదటినుండియు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడెను (వినుడు, వినుగు) వారు అధిపతే స్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యముగ బోధించెనని ఎవ్వరు నకబాలరు కావు ప్రజలెల్లరును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య కక్షిని బలపరచి లాలాజీ వట్లగల భక్తిని ప్రకటింపవలెనని పలికిరి.

శ్రీ బుజును సాంబమూర్తిగారు మాట్లాడుచు లాలా లజపతిరాయ దేశస్వాతంత్ర్యమునకై సమరభూమియందు ప్రాణముల బాసెననియు, లాలాజీ మైదిన దెబ్బలు ప్రజలందరకు తగిలించెననియు, లాలాజీపై అధికారవర్షము గురిజేసిన దెబ్బలు మన బానిసత్వము వెల్లపుడును మరువకుండ జేయుననియు, ప్రస్తుతకార్యదీక్షనితీసికొని విడివడవలెననిన భారతవర్షము మందు జరుగనున్నవానికి సంసిద్ధులై యుండ లెననియు, మాటలతో ఆలోచనలతో బాటు ఆచరణయందును ముందుకు నడువవలెననియు, వెనుకటివారు నైమను కమిషను చెన్నపురి కరుదెంచి నపుడు చెన్నపురి ప్రజలు వెనుకబడినదియు, ఈమారు నైమను పురరాగమున సందర్శముననైన చెన్ననగరము తాను గోల్పోయిన గౌరవమును నిలువ బెట్టు కొన వలెననియు, కేటి నుండియే త్యాగసంసిద్ధులగు స్వచ్ఛందదళ బృందమును తయారుజేసి నాయకులును, ప్రజలును భేదరహితమును విడవాడి సమయ మరు దెంచినపుడు కాపసోల్లంఘనమును గావించవలెననియు, పక్కరి.

అధ్యక్షులు:- కడపట సభను ముగించుచు కాంతియు తముగ సభను నిష్క్రమముగ జరిపినందులకు సభ్యులకు వందనములించుచు ప్రతివారును కార్యరూపముగండని హెచ్చరించిరి. లాలాజీస్మారకసభికి ధనమును సేకరించుటయు సమయము కమిషను బహిష్కరణను జయప్రదముగ కొనసాగించుటయు ముఖ్యకర్తవ్యములని పక్కరి లాలాజీ చరణకమలముననుసరించి, చూటలచేగాక, కార్యరూపమున పాడిపైగల భక్తిని ప్రకటింపుటయే తరణోపాయమని నడిపిరి.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ జయప్రదముగ ముగించబడెను.

గుంటూరు (స్వీయవిలేఖరి)

జిల్లాకోర్టులో కాగితములు పోవుట గుంటూరు జిల్లాకోర్టు కాపీయంబు డిపార్టుమెంటులో కొన్ని ముఖ్యముయిన ఒకటివల్ కాగితములు మాయమగుటల దెలియుచున్నది. ఆవంగతి వెంటనే జిల్లాజడ్జిగారు సి.ఎ.దాబాదులో నుండగా వారికి దెలియజేసినటులను వారు నిన్నవచ్చి పోలీసువారికి రిపోర్టుజేసినటులను దెలియుచున్నది. పోలీసు వారు అన్వేషణలు మరుగున జేయుచున్నారు.

గోఖలేహాలులో బహిరంగసభ

మదరాసు, నవంబరు 29:- లాలా లజపతిరాయగారి అకాలమరణమునకు విచారమును దెలుపుటగాను నిన్న సాయంత్రము, కల్వరల్ అసోసియేషను వారి యుజమాన్యమున గోఖలే హాలులో నొక బహిరంగసభ జరిగెను. ఈసభకు శ్రీ మ.కొ శ్రీనివాస ఆయ్యంగారి దర్శనతీర్థ వహించురనియు, గౌ॥ వి. జె. పటేలుగారు పన్యసించురనియు ప్రకటింపబడెను. సభకు నాల్గైది అరాల ప్రవేశిరుముగూడ నిల్చియుండుడెను. సర్వత సమయమునకై పూర్వమే భవనముతయు సభ్యులచే క్రిక్కిరిసి బాయెను సభ్యులెంతసేపు వేచియున్నను, కే నాగేశ్వరరావు బు. సాంబమూర్తి, హరిసర్వోత్తమరావు, కాశ్యపరావుగార్లు మున్నగు నాయకు లకు దెంచిరిగాని శ్రీనివాసయ్యంగారుగాని పటేలు గారుగాని రాలేదు. సభ్యులలో అలజడి వ్యాపించెను. కొంతసేపటికి బహిరంగ ఆహమ్మదుసయ్యుడుగారు వచ్చి పటేలుగారు సభకు రాజాలముని ఇదివరకే దెలిపినదియు, శ్రీనివాసయ్యంగారుగూడ ఏదో పాకబాటులను రాలేదనియు దెలిపి ఆర్.ఎస్. ఆర్. గ్యస్తావి మొదలియ్యారుగారి నధ్యక్షులుగ నుప పొడించిరి. అధ్యక్షుడు మొదటి లజపతిరాయగారి రోసర్పిన నేవను ప్రశంసించిరి.

బుజును సాంబమూర్తిగారు పిమ్మట మాటలాడుచు లజపతిరాయగారి మరణము హత్య యనియు, ఇతరదేశములైనచో ఈ హత్య కీపాటికి ప్రతీకారమొనర్చి పగవీక్షకొనియుండెడివినియు నుడిపిరి. కాని భారతదేశపుపుడు పగవీక్షకొనగల నితియందులేదు. భారతదేశమొ క్లిష్టస్థితియందు తనయగ్రహమునంతను లోలో పలనణచియుంచు కొని దానిని కార్యరూపమున గన్నరు పవలెను. లాలాజీ తన జీవితమునందును ప్రజలను బలపరచి, అందరనేకముఖ మనకుదెచ్చి కార్యసాధనకు నడిపించుటతో గడపెను. లాలాజీగారు పొల్గొనిన హిందూసభను, జూచినన, సంఘసంస్కారమున జూచినన, విద్యాప్రచారోద్యమము గాంచినను అదియే గనుపించును. భారతీయులందరూ, లజపతిరాయగారి జీవిత సారమును నీవిషయమును గమనించి, వారి ననుసరించెదరుగాక యని కోరుచున్నాను అని సాంబమూర్తిగారు నుడిపిరి.

"మహావీరుడును ఆసమాన ధైర్యోత్సాహసంపన్నుడును అగు లాలా లజపతిరాయగారి ఆస్థికి మరణమునకే సభవారు తమ విచారమును దెలుపుచు, శోకనివగ్గుమయి యున్న వారి పటుం బ మునకు స్వాదయ పూర్వక మగు అనుతాపమును దెలియచ్చుచున్నార" అను తీర్మానమును, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు రుపపాడింపగా, వి. ఎల్. కామ్రేగారు బలపరచిరి. పిమ్మట సభ్యులందరూ భక్తిపూర్వముగలేచి నిలచి, తీర్మానము సేకరింపముగా నామోడించిరి.

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు ఆదినము వహించిన మొత్తమును, లాలా లజపతిరాయగారి స్మారకసభికి, బాధ్యులగు వారికి చేర్చుభారమును తాము వహించుమని ప్రకటించిరి.

విదేశవార్తలు

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

ఉద్యతములేదు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—సార్వభౌముడు రాత్రి మృదిగనే గడిచెను. ఇతఁ డాస్థిమయమును వదులుకొనియున్నాడని తెలుసుకొనబడినది. సార్వభౌముడు 10, 15 గంటల పాటు ప్రకటించిరి:— గాత్ర కొంత తాపమునున్నది నెన్నుకొని 7 గడిచెను. ఈవరకు ముగిసిన వెంటనే ఆపుచేయగలిగిరి.

సానిక ప్రభుత్వచట్టము

ఆమోదమును బడయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—కామన్వెల్త్ సభవారు సానిక ప్రభుత్వచట్టమును 281 అసెంబ్లీలలో ఆంగీకరించిరి, 182 మంది ప్రతిపాదించుట.

ఇండియానుండి ముడి నల్లమందు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—గత నాలుగు సంవత్సరముల కంటే ఇండియానుండి ముడి నల్లమందు, బాష్పము అనుబంధములను ఎక్కువగా తీయబడుచున్నది. ఇంతవరకు ఇంగ్లాండుకు వీలైనంతవరకు తీసుకొని ఇండియానుండి దిగు తున్న ఎక్కువగా ముడి ఆభరణములను తీసి, కాని ఈ ద్వారా ముడి నల్లమందు తీసికొనివచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వం దిగుమతిని నిషేధించి ముడి నల్లమందును వెనాటికే కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వము నిషేధించిరి.

గృహనెట్టరు

ప్రభుని కార్యక్రమము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—సార్వభౌముని ఆరోగ్యమును గూర్చి బహుళ తంతి గృహనెట్టరు ప్రభువున కంద లే నియు ఆతని కార్యక్రమమును గూర్చి ఏమియు తెలియజేయవలసిన ప్రకటించిరి.

హిల్లను యంగ్ కమిషను

నివేదిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—వై నివేదికమును కమిషనరులు పంపింపుట జేసిరి. కమిషనరులు పూర్తిగా పరిశీలించుకొనుటకు ఆవకాశము నీయవలెననిరి. వీటిని అయ్యే తరువాత కింగ్ జం కొన్ని వారములు పట్టుకొని, అయ్యే తరువాత నెలవరకు కానిని ప్రకటించుట.

ఫిలిప్సెన్సు తుపాను

వినాశము. 200 చనిపోవుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 30:—26 తేదీ తుపానుచే మైనది, 210 మంది చనిపోయిరి. 10 తేదీ తుపానుచే, కొన్ని గార, వరిపంటలు పూర్తిగా నశించిరి.

రఘరాజీయము

శ్రీమత్కృష్ణ రాజాగారిచే పోషించబడుచున్న 'ఆర్ష వైద్యగ్రంథముల' ప్రథమ భాగముగా ప్రకటించబడినది. కర్త కృష్ణుడు కరభరాజు. (పాచీకము తెలుగు వైద్యగ్రంథము. బసవరాజీయమునంటిది. తేట తెలుగున వైద్య విషయములపై దింపుట. మంచిమంది ఔషధయోగములు గలవు. ప్రథమముద్రాపు బతులు చెల్లిపావుటచే, తిరిగి ముద్రించి ప్రకటించినాము ముద్రాగ్లా కాగితములు. 344 పేజీలు. నల నిండుకాగితకొరెయిదు. 1-8-0 ఆర్ష వై.దు 1-4-0

చారుచర్య:—శ్రీమత్కృష్ణచే రచించబడినది. (పాచీకము. ఆరోగ్యవిధులపై బోధించును. నల. 0-6-0

కూటముద్రము:—మాధవ కండిత రచించినది. (తివోషిద్ధాంత విమర్శము తెలుగుటీకతో నల. 0-4-0

5391 విలాసము:—ఆర్షవైద్య గ్రంథముల ముక్త్యు, (కృష్ణ)

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మద్రాసు.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరియితర రకములను మట్టరు. 5143

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

రాధాకృష్ణ తామరమందు వాడుడు

అన్ని షాపులలో దొరుకును 5135
V. S. SASTRY & Sons, Tenali, Guntur Dt.

యువరాజు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

యువరాజు మరణితుడుగ ఇలాజేయటకు ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటులను జేసిరి. ప్రత్యేకముగ రైల్వే ఏర్పాటులను జేసి నెలమునా విమానములను ఏర్పాటు జేసిరి.

ట్రాప్స్-గారిని

పిలువనంపవలెననుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బెర్లిన్, నవంబరు 30:—నెల్లీయాలో ప్రవాసమునందు ట్రాప్స్-గారికి మన్యజ్వరముగా నుండుటచే తిరిగి రషియాకు పిలువ నంపవలెనని గోరుచున్నారట. ఇతనితోపాటు ఇతర ప్రవాసితులుగూడ మన్యజ్వరముచే తీవ్రముగ బాధపడుచున్నారట.

సంస్థాన ప్రజల రాయబారము

తృప్తికరముగ పని జరిగెననుట

ది|| బ|| రామచంద్రరావుగారు సంతృప్తిజెందుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 29:—రామచంద్రరావుగారు తిరిగి ఇండియాకు పంపింపుటకు తమరాయబారము సంతృప్తికరముగ పనిజేసినది రూపుగతో చెలిపెను. తమ విషయము వ్యాయముని కానున్నరథ్యులు, బిటిషు ప్రజలు ఒక్కొక్కరి గ్రహించిరి జెప్పవలసినది. బట్టల కమిటీవారు సమగ్రముగ విచారణ నను పట్టకుండుటచే సరేంద్రమండలి వారి ప్రజల విషయమును ఆలోచించుటకు రాయబారిగ పంపింపబడినది విచారించు బసవరమనిరి. ఉభయకేంద్రములకు రాయబారిగ పంపింపబడుట ఆవకాశముండవలెననిరి.

సర్ ఆస్టిక్ చాంబర్లెయి తిరిగివచ్చి కామన్వెల్త్ లో విదేశాంగ వ్యవహారములనుగూర్చి ప్రత్యేకతము నిచ్చి యు అందగును ఆయనకు ఆహ్వానించిరి.

ఏల్బర్ ఆస్టిక్ లో భారత నావికుల చికిత్సకు కొ ఒక మంజురమును సర్ చుట్టి గారు తెలిసిరి.

మార్కారీసంఘము బహిష్కరణవాదులే మార్కారీ సంఘమునకు వాణిజ్యసంఘ కార్యదర్శి వ్రాసిన? కలకత్తా, నవంబరు 27:—మార్కారీ సంఘమువారు సైనుకుమిషను ఆహ్వానించుటకు తీర్మానించినమీదట మార్కారీ ప్రేక్షయూనియన్ కార్యదర్శియగు బి ఎస్. దొరాగారు మార్కారీసంఘము బహిష్కరణవాదులేయని చెల్లదు లేఖల నంపిచాడు. బహిష్కరణపథము గాగించి మార్కారీ సంఘాభిప్రాయమును కనుగొనవలసినదని వారు కోరుచున్నారట (ఫీ వెస్.

రోడ్ల అభివృద్ధి సంఘమువారి సూచనలు దీర్ఘ నవంబరు 27:—రోడ్ల అభివృద్ధి సంఘమువారి సూచనలను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీ ప్రభుత్వములవారి కంపియన్నారట. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తమ అభిప్రాయములకు తెలుపగనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బిల్లును తయారుచేయుదురట ఫీ వెస్.

పాబ్ కోరంగులు

అన్ని పనులకు పయోగపడును.

మీదబ్బుకు సరియైన విలువను పొందనగును. పాబ్ కోరంగులు ఎట్టి విపరీతపు టెండలకైనను వానలకైనను, పగులుటగాని, కాంతి తగ్గుటగాని, వీక చాలకాలమువరకు నుండును.

వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే నల కోలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ అపూర్వతరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు. వెంటనే వ్రాయుడు. మాన్సీ అండ్ కో లిమిటెడ్, 5166 ధీస్తువాక్కు 80, మ. వా.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(30-11-28)

సీమజపురి దినుసులు
ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు
కాంకంముల్లు—22 X 22 మంగిసమాక్కు (బి) 8 9 0

నూలు
40 సంజరు సీమ (5 పా కట్టలు) —ట్రాక్ రు 5-15-8
చలవ (కొంగ) రు 7-8-0; చలవ (ఎనిటిక్స్) రు 6-10 0
చలవ (నాగకన్య) 6-9-6 చలవ (గుడ్డి) రు 6-4-0 చలవ

సిమెంట్ పీపా రెల్:—
గిల్ గో పేమ్ (చెంబ్) రు 11-0-0
జర్మన్ సెమెంట్ 10-0-0
చక్కెరమూటయొక్క ధర:—
బావా "రెడ్" రు 25-2-0 డిసెంబరు రు 25-14-0

వేరుసెనగ నూనె
పీపాలతో రు 108.

ఆముదము
(మిల్ రెలివిరి) రు 97-0-0
వరుసుచేసినతొలు రతి 1-కి ధరలు
" (7 టు 7-9) "ఆవకంట్రిన్" రు 1-0-8, 1 2 7

ప్రభవతి

జీవిత క్రిస్మస్ కనుగుడు, వీర్యుల సభివృద్ధి జేయును. జాత
క్రిస్మస్ సతీకరమందేయును. స్వచ్ఛమైనతనము, మాత్రము కార్య
భాగ్యమును వృద్ధులకు పొగొట్టును. వృత్తుల పర్యవేక్షణ జేయుచు

1204 వసంతకుసుమాకరము 2126
ఇది ఆరోగ్యమునకు ప్రతిమనవుడు సేవించుకొనవల
సేమనము, కాయ, పొందువు, మూత్రవ్యాధులు, నాళముల
గుంట, అందు తీవ్రపదార్థము, పిసినిబోగొట్టును. ఆకులైతి

అఖిలభారత మహమ్మదీయసమితి

కలకత్తాలో ఏర్పాటులు

కలకత్తా, నవంబరు 26:—అఖిలభారత మహమ్మదీయ
సమితి సాంఘిక సమావేశమును కలకత్తాలో జరుపుటకు ఏ
ర్పాటులు చేయవలసి జరుగుచున్నది ఈ సమావేశము మహమ్మ
దాబాదు రాజాగారి అధ్యక్షతన జరుగును. కడవిర తనివార

ఫిల్లీలో నభజరుపుటకు ఏర్పాటులు
అఖిలభారత మహమ్మదీయ సమావేశము ఫిల్లీలో జరు
పుట ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. కాని ఆగాఖానుగారు భా
రతదేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి ఏమిజరుగునో చెప్పటకు వీలు
లేదు. కలకత్తాలో మహమ్మదీయ సమితి సభ

ప్రొఫెసర్. కే. యస్. శింగ్, దైవజ్ఞులు
తేపు

తేపు జరుగబోవు దానిని గుర్తించి ప్రవర్తించుట తేమ
కరమని మహమ్మదీయులు కొంతమంది భావించిరి. అట్లు గుర్తె
రుగుటవలన కార్యములను ధైర్యసాహసములతో చేయుటకు
కష్టపడవలసింది. మీ కేవిషయముకావలసినను, ప్రొఫెసర్.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!

ఇకను మోసపు పుస్తకములనుకొని మోసపోకుడు!!

పత్రిపత్రికులూహాల
రహస్యములు.

ఇట్టి గంభ విడివర కాంగ్రెసులో వెలసేదేయం
లేదు ఇందు గృహస్థాశ్రమధర్మము, సతీవ్రతాన్వేష్య (పే
తో వర్ణింపబడినవి, ప్రేమతత్వము, స్త్రీవాదులు, పురు
షాదులు, వాని ప్రవర్తనలు, వాగుల పాఠశాలముల

మా చిరునామా:—ఆర్యక్ బుక్ డిపో
19 తాండవరాయ మొదటిపిల్లి, రిజిస్ట్రేషన్, మద్రా
స్

నవయాత్ర

25 మాత్రము సీసా రు 2-8-0.
నీరైపోయిన కుక్కలను గట్టివరములకు ముక్తపెట్టి
మొనరి. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి,
నవయాత్రపరచుచు. నరములకు బలము కలిగించి, సం

ఆనందబావాజీ ఆశ్రమం,

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఇమిటేషన్ వజ్రపు కమ్మలు.

ఈ కమ్మలు నూతనముగా సీమ
లోనుండివచ్చియున్నవి దీనియొక్క
రాత్రి రవలకు పైగ బహు మందర

అంధ డయరి
ఈ డైరీలందు తెలుగు భాషయందు నిర్వచనపా
ముల కవయోగించి విషయము లనేకములు గలవు. కొద్ది
రీతిస్థానము దస్తావీజాలు మొదలగువానికి స్థాంపుల రేట్ల

అంధ డయరి
ఈ డైరీలందు తెలుగు భాషయందు నిర్వచనపా
ముల కవయోగించి విషయము లనేకములు గలవు. కొద్ది
రీతిస్థానము దస్తావీజాలు మొదలగువానికి స్థాంపుల రేట్ల

ఈ సమావేశంపై సీమా-లిమిటెడ్ కంపెనీ వనూలు చేయగా రూ. 25-0-0 వచ్చెను. ఈ సొమ్ముతో శుద్ధపట్టులను కొని సమావేశాధికారులకు 16 గురు శాతం లాభ వస్తుచానను చేయబడినది.

దిగువ నుదహరించిన మేషిను రికార్డులు, యీ దిగువ విలాసమునందు దొరకును,

ఎమ్. హెచ్. రావు అండు సన్ను, కాకినాడ.

దిగువ నుదహరించిన మేషిను రికార్డులు, యీ దిగువ అడ్రసునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హార్టిన్స్ అండు కో, 185, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

"Greatest Artists".

"Finest Recording".

1928 వ సంవత్సరం నవంబరు నెలలో నూతనముగా ప్రచురింపబడిన

10 అంగుళముల రెండు ప్రక్కల గల పచ్చలేబులు "హిజ్ మాస్టర్స్ వాయిసు" రికార్డులు.

(Price 2-12-0 each)

(1-కి ధర రూ 2-12-0)

అరవము	
N 2505	ఇన్న మం 2 రుసరం ఫార్మ జేబు విన్. అ. నుందరం
N 2606	ఎన్న డి ఎన్జామల్ షేనురర్ (మగుర)
N 2607	కీర్తికట్టి భాగము 1 మరయప్పసామి
N 2608	డిల్లీ " 2 " " "
N 2609	కొంకెం శంకటమా యన్ వి. నుబ్బయ్య భాగ
N 2610	ఖమ్మతియన రుక్కటి (అర్యగానపథ, వలార్
N 2611	భజనరైవ వరాశైవ హరిశ్చంద్రం టి. యం.
N 2612	ధ్యాన కాంత శమనా భాదర్ బాచ్యా

తెలుగు	
N 2609	ఈ రమణీ లామ (శ శ్రీ) జె. శేష గిరిరావు
N 2610	కంబాతుంతుగాని (శహీద, " "
N 2611	శివమణింక భాగము 1 యన్. వి. నుబ్బయ్యభా
N 2612	" " 2 (అర్యగానపథ) గవళార్
N 2613	కన్నడము
N 2614	ఆరాధనా నల్లా
N 2615	విదే నిన్న తాడవా

తమిళం	
N 2612	నీమా-ఉడలగో భాగము 1 విన్. ఆదిలక్ష్మి
N 2613	" " 2 (నైమూడ)
N 2614	హాగవ్యరం
N 2615	కొండూస్తాని రాగము పాన్పు స్వామిశిల్పి
N 2616	నోటు (మధుక)
N 2617	మాయగాని జూ. మిపును భాగము 1 "
N 2618	" " " 2 "

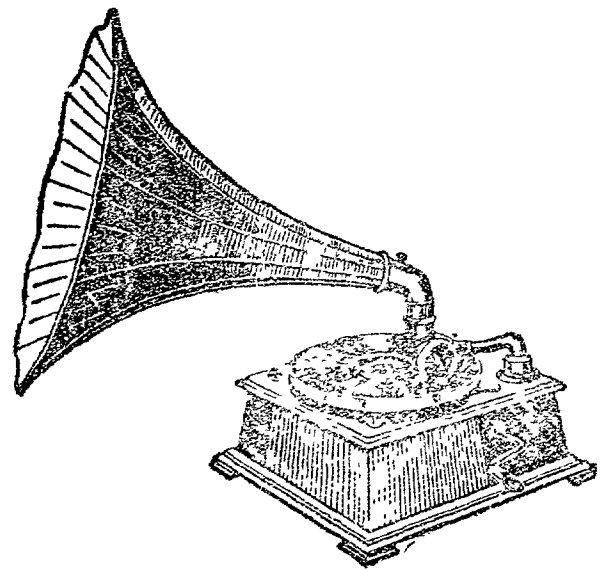
నూతన హార్స్ మాడలు.

నెం॥ 31

నూతన మోస్తరు హార్స్,

టోన్ ఆరిమ్

నెం॥ 4 సాండు బాక్సు సహితము.

ది గ్రా మో ఫోన్ కం వె ని లి మి టే డ్,

పోస్టు బాక్సు 48, కలకత్తా.

28, రాంపార్ట్ రో, బొంబాయి.

పై నుదహరించిన మేషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అడ్రసునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హోమర్ అండు కో, 175 బ్రాడ్వే, మదరాసు. వ్రాంచి: నెల్లూరు.

పై నుదహరించిన మేషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అడ్రసునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

బొంబాయి ప్రేడింగ్ కం వె బెజవాడ.

కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘసభ

కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క సాధారణ సమావేశము నవంబరు 25 నాడు నంద్యాలనందు శ్రీ యంత్ర ఆర్కటు శరణురామ రావుగారి (ఎమ్. ఎల్. సి.) ఆధ్వర్యమున జరిగినది.

—శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు—

సభ ప్రారంభము చేయుచు శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు (అభిలఖిత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు) కడప మండలమందు మండల కాంగ్రెసు సంఘము కనిపించు నామ మాత్రముగ నైన లేకుండుట, కడప జిల్లాలోని సమాజము, సహాయ నిరాకరణోద్యమములలో గుంటూరు గోదావరి కృష్ణామండలములతో సమానముగా పనిచేసిన కడప జిల్లామందు ప్రస్తుతం ఉత్సాహము లేకపోవుటకు కారణము మండలములోని నాయకులే అనియు తాముకూడా కొంతవరకు బాధ్యునియు నుడివిరి.

రానున్న సంవత్సరమునందు కడప మండలము ఆంధ్ర దేశమునందు తన సామాన్యమండలములకు కార్యదీక్షయందేమి ఉత్సాహమునందు బహుశాదాని విశ్వసించుచున్నా సరియు ఈ సభ మండల కాంగ్రెసు సంఘమును పునర్నిర్మాణము చేయుటకు అన్వేషించబడినదనియు ఆ కార్యము సెరవేయవలసి శ్రీయుత శాస్త్రిగారు అభ్యర్థనలు శరణురామరావు గారిని ప్రార్థించి నారు.

శ్రీయుత పరశురామరావుగారు

తమకు అభ్యర్థనగా ఎన్నికొనినందులకు మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారికి వందనములర్పించుచున్నాను. ప్రస్తుతము మనకుండు రాజకీయపరిస్థితులు చాలా తీవ్రహానికముఖ్యము. లాలా లజపతిరాయగారి లాహోరునందు పోలీసువారిచే లాటిడబ్బలు తగిలిననాటినుండియు రోగపీడితులై తుట్టుకుదకు కీర్తిశేషులగుట మనకు అందరకు తెలిసినదే. ఈవిషయము భారతదేశములోని సమస్త రాజకీయతత్వములవారిని దుఃఖించిన నుంచివేసినది. మరెవ్వరినక మనము వలదని మొర పెట్టినకొద్ది మన రాజకీయ సంస్కరణములగురించి, సైమన్ సంఘమువారు సాత్త్యము దీసి కొనుట మనకుండు రాజకీయపరిస్థితులలో ముఖ్యము. కాంగ్రెసువారి అదర్శము నెహ్రూగారి రిపోర్టునందు అంగీకరింప బడినప్రకారము జొమినియను వ్యవస్థయు భారతదేశమునకు కావలెనా? లేక మద్రాసు కాంగ్రెసులో తీర్మానించబడిన ప్రకారము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము కావలెనా? అను విషయము కాంగ్రెసువాడయిన కలవరపెట్టుచున్నది. దేశపరిస్థితులు లెట్లుండ మన జిల్లామందు కాంగ్రెసుసంఘము లేకపోవుట చాలా విచారకరమనియు నుడివిరి. కొన్ని తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి. తరువాత సభ ముగిసినది.

(జుకవిలేఖరి)

* * * * *

తీర్మానములు

- 1. దేశబంధు లాలా లజపతిరాయగారి ఆకస్మిక మరణమునకు ఈ సభవారు చింతింపుచు వారి ఆత్మకు శాంతి అనుగాక అని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నార. మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు తమ సంతాపమును లాలా లజపతిరాయగారి కుటుంబమునకు తెలుపుచు ఆధ్వర్యముని కొరచున్నారు.
2. కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘమునకు గత సంవత్సరమున అభ్యర్థనగానుండి సేవచేసిన శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారిని వారితోలసి కార్యదర్శిగా పనిచేసిన శ్రీయుత కె. లక్ష్మణరావుగారికి ఈ సభవారు వందనములర్పించుచున్నారు.
3. శ్రీయుత ఎ. శరణురామరావుగారు మండల కాంగ్రెసు సంఘమునకు అభ్యర్థనగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నికొనబడిరి.
4. జి. నుందరావు కె. లక్ష్మణరావుగార్లు మండల కాంగ్రెసు సంఘమునకు సంచు కార్యదర్శులుగా ఎన్నికొనబడిరి.
5. ఈ దినన సభ్యులను కార్యనిర్వాహక వ్యవహార సభ్యులుగా ఎన్నికొనబడినది. (1) నూకల వెంకటసుబ్బయ్యగారు, (2) వి. ఆర్. సత్యనారాయణగారు, (3) పి. బాలయ్య శ్రేష్ఠిగారు, (4) అశుము గోపాలకృష్ణరావుగారు, (5) గాజులపల్లి వీరభద్రరావుగారు, (6) కె. కోటిరెడ్డిగారు, (7) యమ్. గణపతి శర్మగారు, (8) సి. యస్. నరసింహాచార్యులుగారు, (9) కే. వెంకటరెడ్డిగారు, (10) భూతపూరి నారాయణస్వామిగారు, (11) జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు.
6. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు: (1) శ్రీయుతులు ఎ. శరణురామరావు, (2) కె. కోటిరెడ్డి, (3) సి. యస్. నరసింహాచార్యులు, (4) జి. నుందరావు, (5) పి. పట్టాభిరామరెడ్డి, (6) కాకర వీరయ్య, (7) జి. వి. పున్నయ్య శాస్త్రిగారు ఎన్నికొనబడిరి. ఇతర సానములను ఎన్నికలు, జనగోళ సభలో ఎన్నికొనబడినవి తీర్మానించబడినవి.

జిందూ పార్లమెంటరీ వర్క్స్ లిమిటెడ్,

హిందూ.

ఆయుర్వేద ఆవుషధములను విస్తారముగా తయారుచేయువారు. గోదావరిజిల్లాలో మాకు నబ్ ఏజంట్లు కావలయును, ఏజంట్ల రూట్లుకున్న మా క్యాటలాగుకున్న యాదిగువ విలసమునకు వ్రాసుకొనుడు.

మొనర్చు ఈశ్వరదాస్ అందుకో.,

5350 మేకరొడ్డు, రాజమహేంద్రవరం.

ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మచిలీపట్టణము.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు:— కోకా అహోబలరావు నాయుడుగారు ఎం.బి.సి. హెచ్.టి. (ఎడిజికో) డి. జి. (లివర్ ఫూడ్.) ఆంధ్రదేశమునందు ప్రముఖులైన నిండు డైరెక్టరుగా నున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందు ప్రసిద్ధులైన కోటి రూపాయలకు పైగా యితర భీమాకంపెనీ కు ప్రీమియముగా పోవుచున్నది. యాధన ప్రవాహము నరకజ్వల ఆంధ్రదేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడుట ప్రతి ఆంగ్లనుయొక్క విద్యుత్ ధర్మముగ గమనించి ఆంధ్రులై నింజే తన జీవితములను భీమాచేయుదురగాక!

- 1, స్త్రీల జీవితము లిందు భీమా చేయబడును.
2, కొంతకాలము ప్రీమియములు కట్టినపిమ్మట కార్యకమైన ఆంగ్లైక ల్యము కలిగిన యెడల అప్పటి నుండి భీమావాయదాలు చెల్లించనక్కరలేకుండగనే వట్టయొక్క సంపూర్ణ హక్కులన్నియు పొందవచ్చును. (Permanent disability benefit) ఏజంట్లు కావలెను సామర్థ్యమునబట్టి ప్రతి ఫలము సంగమము. 4180
ఆంధ్ర యిన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, మేనేజింగ్ డైరెక్టరుగారికి-బందరు. అయ్యా మాతమ్యుడు గుండు వ్యవహారాయుధులై సమటుంబముగ గడచిన శ్రీరామనవమికి సత్కలుంబులుగ భద్రాచల యాత్రకు వెళ్లి దైవసేవన అచట కలరాశిని ఆకస్మికముగ కాలధర్మము నొందెను. అతని మరణపు రిపోర్టు క్లయిమాఫోడులు పూర్తిచేయించి పంపగానే మిరెట్టి ఆతడెడల కాలయాపన చేయకుండా అతని 262 సంబర పట్టాలొక భీమామొత్తము రూ. 8000/-లు వెంటనే అతని భార్యకు అందజేసినందులకు మే మంతయుకృతజ్ఞులము. చిత్రింపును. ఇట్లు విధేయము.
బందరు } (నం) గుండు వెంకటలింగం వ్రాలు
29-8-28 } (నం) గుండు మృత్యుంజయవ్రాలు

వివరములకు యీ దినన చిరునామాకు వ్రాయవలెను. యర్రమిల్లి మంగయ్య బి. యె. బి. యల్. కక్రటర్.

- (7) ఈ దినన సభ్యులను, కలకత్తా కాంగ్రెసుకు ప్రతి నిధులుగా ఎన్నికొనబడ మొనరి:—1. ఎ. శరణురామరావు గారు 2. కే. కోటిరెడ్డిగారు 3. కే. లక్ష్మణరావుగారు 4. జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు 5. జి. కృష్ణమూర్తిగారు 6. సి. యస్. నరసింహాచార్యులుగారు 7. సి. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు 8. పి. నాగమనాయకుగారు 9. ఎ. రామశాధశాస్త్రి గారు.
(8) భారీగా నన్న తొమ్మిది సానములకు దళభాన్లులు వచ్చిన తరువాత పాటికి పరిశీలించి ఎన్నికొనే హక్కు ఈ దినన సభ్యులతో నియమించబడిన ఉపసంఘము వారికి యివ్వబడ మొనరి 1. ఎ. శరణురామరావుగారు 2. జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు 3. సి. యస్. నరసింహాచార్యులుగారు.
(9) మండల కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాయము నందలూను నుండున వలయునని తీర్మానించబడ మొనరి.
10, అభిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు కడప మండలము తరఫున శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి గారిని ఎన్నికొన మని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము వారికి సిఫార్సు చేయబడమొనరి.
(11) మద్రాసు కాంగ్రెసులో తీర్మానించబడిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమునకు ఎట్టి అటంకము కలగునంద అభిల పక్ష సభ తరఫున నెహ్రూ వండితుని అభ్యర్థన క్రింద ఉపసంఘమువారు అఖండ కృషి సలిపి తమూరు చేసిన రాజకీయ ప్రచారము అంగీకరించుచు నెహ్రూ వంతులు వారికి స్పష్ట నెహ్రూ వండితునికి వందనములు అర్పించుచున్నార.
(12) గోదావరి వంతులకు నుండి కలకత్తా కాంగ్రెసు నకు ప్రతి నిధులుగా వెళ్లదలచిన 5 కాంగ్రెసు సభ్యులను కడప జిల్లా నుండి ప్రతినిధులుగా ఎన్నికొనుటకు ఏలుచునా యతి శ్రీ మద్భూతి అర్జున్మూర్తిగారు వ్రాసిన జాబులోని సంగతులు తెలుపబడమొనరి ప్రతి విషయము ఉత్తరసంఘమువారి నిర్ణయమునకు పంపబడమొనరి.
నందలూరు } ఆ. పరశురామరావు,
25-11-29 } అభ్యర్థకుడు.

గుణములేదని ఋజువుచేసిన రూ 100 బహుమానము 5365 అద్భుత మూలరోగనివారిణి మందువల రూ 10-0-0 పోస్టుఖర్చు వేరు అత్రేయ ఫార్మశీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా)

కడచిన 50 సంవత్సరముల క్రిందట నుంచి

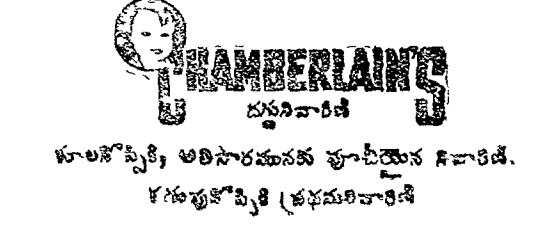
ప్రపంచమందంతటను పిల్లలకు దగ్గునివారణ కొరకు.

చాంబర్లెను కాఫరెమిడి నే యుపయోగించుచున్నారు. గొంతలోని, చక్కరి గొంతను, రాత్రి వచ్చు దగ్గులను, కింక వాయువలను, జలుబులను అభివృద్ధినిండి అహాయకరమున యివ్వవలెనా మొదలగు విషవాయువులకు గాకుండా కాపాడును. సంతోషముగా నేవించవచ్చును. విషపూరితమయిన దినుసులెవ్వయు యిందు చేరియుండలేదు.

చాంబర్లెను దగ్గు నివారిణి

ప్రపంచమందటను చాలాకాలమునుంచి విఖ్యాతిచెందిన డివైవధము. అది కొత్తదికాదు, అది తప్పక గుణమున్నది. CHAMBERLAIN MEDICINE Co., Des Moines, Iowa U. S. A.

మాలిష్యి:—కి సంపుటములు రు. 3-0-0 నాయకురాలు:—నాటకము రు. 1-0-0 కొద్దిపత్రులు మాత్రమే యున్నవి. ఈక్రిందివారికి వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు. 5378 పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ, గుంటూరు

ద. భా. సంఘసంస్కరణసభ

అగ్రంధము సాహిత్యయోగముని శీతలంబున
పోయినను ఎంతయు సమంజసమైనను
యెంతయును దర్శనమైనను, అప్రస్తమము, సర్వవిషయము
చాటుచున్నది గణక దానిని సేవ తిరస్కరింపజాలను. పూర్వ
చారపరాయణు లాగ్రంధమునందుఁ దీనివిషయము లబద్ధములని
యాపెను సగౌరవముగ తిరస్కరింపగలరాయని వాకితమాన
మగుదున్నది. కాగరిక క్రమచయమున, హాస్యాస్పదమున
మనల దోపింపజేసెడి యీ కటిలాచారముల విమర్శించి
కల్పతరుషెట్టి కార్యాచరణదక్షులైనట్టియు, భారతసంఘమును
రక్షించుకొనుచువలన, ఉద్ధరిక జీవితనట్టియు, పూర్వమానగ
లకు, సంఘసంస్కరణయే జీవనపరమావధి. కాని, మనకు
స్వార్థరణయే క్రధానము.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అందు కంపెనీ,
18, రామానుజయ్యగారి వీధి, సామలూరు పేట, మదరాసు.

